

ICINKE – PICINKE
NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM

TAKTABÁJI „KÉK IBOLYA” ÓVODA
2018

KÉSZÜLT: A TAKTABÁJI
PATAY SÁMUEL ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÉS
ÓVODA RÉSZÉRE
1999. 01. 22.

KÉSZÍTETTE: JUHÁSZ GYÖRGYNÉ
ÓVÓNŐ.

ÁTDOLGOZÁS: 2006. 11. 08.
ÁTDOLGOZTA: JUHÁSZ GYÖRGYNÉ
ÓVÓNŐ

ÁTDOLGOZÁS: 2013.03.22.
ÁTDOLGOZTA: JUHÁSZ GYÖRGYNÉ
ÓVODAVEZETŐ

ÁTDOLGOZÁS: 2015.09.01.
ÁTDOLGOZTA: JUHÁSZ GYÖRGYNÉ
ÓVODAVEZETŐ

ÁTDOLGOZÁS: 2018.09.01.
ÁTDOLGOZTA: JUHÁSZ GYÖRGYNÉ
ÓVODAVEZETŐ

TARTALOMJEGYZÉK

I.	BEVEZETÉS	3
II.	HELYZETELEMZÉS	6
	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	8
III.	AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI	11
IV.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	25
V.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	35
VI.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	56
VII.	AZ ÓVODÁBA, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	58
VIII.	AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI	64
	1. Gyermekvédelem	
	2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	
	3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, az óvodai fejlesztő program /IPR/ megvalósítása a mindennapok során	
	4. Az etnikai nemzetiségi kultúra elemeinek igény szerinti megismertetése, ápolása, beépülése az óvodai élet tevékenységeibe /multikulturális nevelés/	
IX.	AZ ÓVODA MINSŐSÉGBIZTOSÍTÁSÁNAK ALAPELVEI	77
X.	A HELYI ÓVODAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSI SZEMPONTJAI	80
XI.	PEDAGÓGIAI FOLYAMATTERVEZÉS, MEGVALÓSÍTÁS, ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, KORREKCIÓ	81
XII.	LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK	83
XIII.	FÜGGELÉK	84
XIV.	MELLÉKLET: A program megvalósításához szükséges eszközök	90

I. BEVEZETÉS

A program a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magába foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva az, 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú törvényt, majd 2011. évi CXC. törvényt a köznevelésről, annak végrehajtási rendeleteit, köznevelés távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és községi köznevelési koncepció irányelveit.

Ezen kívül a program az alábbi törvényeket, rendeleteket figyelembe vételével készült:

- 32/1997. (XI.5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet és a 18/2002. (IX.29.) OM rendeletről, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmányáról
 - 23/1997. (VI.4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X. 29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről és az azt módosító 2/2005. (III.1) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
 - 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
 - 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
 - 185/1999. (XII.13.) Korm. Rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. Rendeletet módosítja
 - 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz normáról
 - 36/1999. (VIII. 24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
 - 3/2002. (II. 15.) OM rendeletet a Köznevelés minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről
 - A többször módosított 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről
 - 19/2002. (V.8.) OM rendelet a köznevelési intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti és műszaki követelményeiről
 - 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
 - 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
 - 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
 - 2011. évi CXC. törvény A nemzeti köznevelésről

- 368/2011. Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
(államháztartás részét képező intézmények számára)
- 3-2012.(VI.8.) EMMI rendelet a 2012-2013-as tanév rendjéről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.

A készítés ideje: 1999. 01.22.

A pedagógiai program átdolgozásának ideje: 2006. 11. 08.

A pedagógiai program átdolgozásának indoklása:

- A kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetése

A pedagógiai program átdolgozásának ideje: 2013.03. 22.

A pedagógiai program átdolgozásának indoklása:

2011. évi CXC. törvény A nemzeti köznevelésről

1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Hivatalos elnevezése: Patay Sámuel Általános Iskola és Óvoda

Hivatalos elnevezése 2013.01.01-től: Taktabáji „Kék Ibolya” Óvoda

Pontos címe: 3926 Taktabáj Alkotmány út 39 sz.

Fenntartó neve, címe: Önkormányzati Hivatal

3926 Taktabáj Kossuth út 1 sz.

Alapító okirat kelte, száma: 1995.I.13. 137/1993/x.12/

Módosítva: 1/ 2000. I. 13.

142/2002. XII. 13.

64/2003. VIII. 23.

110/2006. IX. 07.

21/2012.IX.14.

45/2012/XII.28.

2/2015/V.15/

Az intézmény típusa: Közös igazgatású nevelési-oktatási intézmény

Az intézmény típusa 2013.01.01-től: Szakmailag önálló köznevelést ellátó intézmény

Munkáltatói jogkörrel felruházott vezető: Szabadka Bertalanné igazgató.
Munkáltatói jogkörrel fel nem ruházott vezető 2013.01.01-től: Juhász Györgyné óvodavezető.

A program szakmai irányítója: Juhász Györgyné óvónő

Pedagógiai programunk alapelvei

- Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok, és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- *A játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, számára a legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.*
- *A valódi tanulás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni képességei, készségei által.*
- *Az óvodai tanulás útja a játékba integrált önkéntes cselekvéses tanulás.*
- *Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, a gyakorlatban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.*
- *Az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.*
- *A gyermek fejlődésének alapja a személyes, bensőséges kapcsolat, amely minden gyermeket megillet. Ebben a kapcsolatban valósul meg a gyermek sokoldalú / nem minden oldalú! / nevelése.*
- *A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.*

- *A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.*
- *A gyermekek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer.*
- *Jelentős alapelv a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.*
- *Elengedhetetlen a gyermekek környezettudatos viselkedésének a megalapozása. A gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.*
- *Fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz: a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése.*
- *Differenciálás alkalmával a tevékenységek során figyel, hogy minden gyerek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint, megfelelő módszerekkel tudjon kibontakozni, fejlődni.*
- *Ezt biztosítják a pedagógusok terveiben megfogalmazott célok, feladatok, melyek összhangban állnak a stratégiai dokumentumok cél- és feladatrendszerével.*

II. HELYZETELEMZÉS

A.1. Taktabáj község hátrányos helyzetű település, a lakosság száma 600-650 fő között mozog és a 40%-a nyugdíjas korú, az aktív dolgozók többsége munkanélküli. A családok nehéz anyagi körülmények között élnek, az önkormányzat kevés pénzből gazdálkodik.

Egyre több a környező városokból betelepült cigány családok száma, a lakosság mintegy 50 % -át képezik, és legtöbbször a fiatal korosztályhoz tartozik.

Az itt élő emberek iskolázottsága alacsony szintű, elenyésző az érettségivel vagy diplomával rendelkezők száma. Sokuk még az általános iskolai 8 osztályt sem végezte el, és sajnos több analfabéta is van.

Csoportunk létszáma átlagosan 30 fő. Az óvodáskorú gyermekek száma növekedést mutat, mivel sok család más településekről a községbe költözött és a családokban a gyermekek száma 6-10 fő. Ezekben a családokban a nagyobb lánygyermekek 14-16 évesek, akik rövid időn belül saját családot alapítanak, és gyermekeket szülnek.

A gyermekek 98 %-a roma származású és hátrányos, ingerszegény körülmények között él.

Nagyfokú a szülők munkanélküliségének aránya, a nehéz anyagi körülmények kihatnak a családon belüli kapcsolatokra is. Sok a konfliktus a szülők között, ezért gyermekeikkel is türelmetlenek, idegesek, a gyermekeknek gyakran kell átélniük veszekedéseket, verekedéseket. Emiatt már gyermekkorban idegi, magatartásbeli problémák lépnek fel. A szülők, alacsony iskolázottságuk miatt nem tudják gondjaikat kultúrátlan megoldani, problémáikba bevonják a gyermekeket is, akik olyan dolgokat hallanak, amelyek életkoruknak nem megfelelő. Kevés gondot fordítanak a gyermekek nevelésére, tanítgatására. A gyermekekkel való foglalkozás kimerül az alapvető szükségletek kielégítésében - étkezés, tisztálkodás, alvás biztosítása- de még ezeket sem biztosítják napi rendszerességgel. Hónap közepétől a végéig sok gyermeknek csak annyi étel jut, amit az óvodában megeszik. A mindennapos tisztálkodás is kevés gyereknél biztosított, ezért időnként előfordul tetves és rühes gyermek is. Vannak családok, ahol több generáció él együtt és családonként egy szoba áll rendelkezésükre. Ezek a gyermekek rendszerint nem tudják kipihegni magukat, mert többen alszanak egy ágyban, zavarja őket a felnőttek televíziózása, gyakran szemtanúi a szülők intim együttlétének. Másnap fáradtan érkeznek az óvodába, emiatt ingerlékenyebbek, gyakrabban kerülnek társaikkal konfliktusba, melyet az otthoni példa hatására csak durván, verekedésbe és trágár beszédbe torkolva akarnak megoldani.

Általános tapasztalatunk, hogy a szülők otthon nem biztosítanak a gyermekek részére az életkornak megfelelő játékokat, nincs mesekönyvük, nem mesélnek gyermekeiknek, nem játszanak együtt velük, így elmaradnak a közös tevékenységek, nem alakul ki a szülő és gyermeke között meghitt, szeretetteljes kapcsolat.

Sajnos a családi problémákat nemcsak a gyermekek, hanem a szülők is elh hozzák magukkal az óvodába. Sérelmeiket, gondjaikat dühkitörésekkel, kiabálásokkal, az óvónőket illető trágár beszéddel kívánják megoldani. A gondok mögött sokszor nem is óvodai probléma áll, csak valahol és valakin le kell vezetni a felgyülemlett feszültséget, és mivel otthon nem tudnak akaratuknak érvényt szerezni, az óvoda az a hely, ahol próbálkoznak. Bár igazságtalanságnak tartjuk, hogy nekünk kell a társadalmi problémák miatt eltérni az ilyen viselkedéseket, mégis próbálunk higgadtan szót érteni a szülőkkel. Igyekszünk a pozitív dolgokra felhívni a figyelmüket, a gyermekek nevelésén keresztül a család szociális magatartásán alakítani.

Bízunk abban, hogy a gyermekek az óvodában elsajátított szokásokat, viselkedési szabályokat otthon is igyekeznek betartani és a szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy segítse ebben gyermekét. Ezáltal észrevétlenül a szülő magatartása is változik.

Több szülőnél észrevettük, hogy jó hatással van rá az óvoda nyugodt légköre, a számára ismeretlen és érdekes eszközök, mert szeret gyermekével „óvodába járni”, reggelente szívesen időz el az óvodában, érdeklődve figyeli a számára új játékokat, nemegyszer ki is próbálva azokat. Elmondásaik alapján ilyenkor döbbenek rá, hogy milyen hamar családot alapítottak és kimaradt az életükből a gondtalan gyermekkor.

Ez jó alkalom arra, hogy megértessük az együttnevelés, ezzel együtt a rendszeres óvodába járás fontosságát a gyermekek fejlődése és a későbbi továbbtanulás érdekében.

Mivel a gyermekek 100%-a hátrányos helyzetű, ezért minden gyermek térítésmentesen étkezik az óvodában.

2012.12.01-től a törvényi rendelkezésnek megfelelően külön kell választani az alapfokú nevelést, ezért alapító okirattal Taktabáj Község Önkormányzatának Képviselő-testülete döntésével új névvel, új intézményt alapított.(45/2012.XII.28.)

2. Az óvoda helyi értékei, korábbi eredmények, erősségek

Óvodánk 1995. 02. 01.-től működik.

Működésünk kezdetekor a személyi és tárgyi feltételek nem feleltek meg a követelményeknek. Időközben több probléma megoldódott.

Az iskolával közös épületben külön óvodai rész került kialakításra saját udvarrészsel, és az óvónők munkáját dajka is segíti.

Szakmai fejlődésünk érdekében bekapcsolódtunk a területi szakmai munkaközösség munkájába.

Az óvónők folyamatosan vesznek részt képzéseken annak érdekében, hogy a gyermekek minél szélesebb körű ismereteket kapjanak./ néptánc oktatás, magyar és cigány népismeret, kézműves foglalkozások stb./

Nevelő- oktató munkánkban előtérbe helyezzük a néphagyományőrző tevékenységet, melyre helyi programunk is épül.

2006.-ban a HEFOP 3.1.3. pályázat nyerteseiként pedagógiai fejlesztő munkánkba beépítjük a kompetencia alapú oktatás alapelveit, céljait, feladatait, módszereit, eszközeit.

A sikeres munkavégzés érdekében az óvónők kötelező és választott képzéseken vettek részt és a szerzett ismereteket a lehető leghatékonyabb módon igyekeznek felhasználni a gyermekek személyiségformálása folyamatában.

2009-től folyamatosan végezzük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai fejlesztő program (IPR) megvalósítását.

2017.09.01-2020.06.30-ig részvétel az EFOP 3.1.3. Esélyteremtő óvoda pályázatban.

2018.09.01-től részvétel a Boldog Óvoda programban.

B. 1. Alapkoncepció, gyermekkép és elképzelés

Meggyőződésünk, hogy az óvodáskorú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekből pozitív élményeket szerezzen és ez által hiteles, követendő mintákat kapjon.

A gyermek családtagjaival, társaival olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik.

Mivel a 3-7 éves gyermek érzelmileg és értelmileg fogékony, ezért munkánkat a gyermekek érzelmi fogékonyságára és sajátos aktivitására építjük.

A gyermekek örömteli játéka jól ötvözhető a néphagyomány-ápolással, a természetszeretettel.

A kisgyermekkorban cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelem dús élmények hatnak a felnövekvő gyermek cselekedeteire. A gyermekek örömmel vesznek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, a népi mesterségek gyakorlásában. Átveszik az ünnepnapok másságát, a közös élmények mély érzelmi nyomokat hagynak.

Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, megteremtve a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

A néphagyományörző nevelés egy olyan komplex rendszerben valósul meg, amelynek feltétele a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő környezet, melynek alapja egy gyermekközpontú életrend.

Az életrend elemei:

- Rugalmas, integrált napirend
- Családias, vegyes életkorú gyermekcsoport
- Differenciált bánásmód
- Érző, alkotó nevelőtestület
- A nevelésben együttműködő családi-óvodai közösség

Ezáltal az óvodai nevelés olyan hiteles többletet ad, amellyel kiegészíti, és teljessé teszi a gyermeki személyiség kibontakozását.

2. Óvodakép. Az óvoda funkcióhangsúlyai, tradíciói

Az óvodánkban folyó nevelés szemléletmódja tekintettel van a gyermekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek kereteit a népi hagyományok ápolása teremti meg. A népköltészeti alkotásokon túl a hagyományápolás azon területeit, tevékenységeit illesztjük be az óvodai nevelésbe, amelyek nem zavarják meg, hanem szebbé és gazdagabbá teszik a gyermekek életét.

A gyermeki személyiség saját útját bejárva fejlődik.

Nem felzárkóztatjuk a gyermekeket egy átlag szintre, hanem minden gyermeket a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább

megfelelő módszerrel, eljárással, eszközzel juttatjuk a fejlődéshez. Ezzel biztosítjuk a hátrányos helyzetű és roma gyermekek esélyegyenlőségének megalapozását.

3. Az óvodai nevelés célja:

Célja:

- Az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszközrendszerével.
- A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- *A kulcskompetenciák fejlesztése / élet, munka, műveltség/*
- *Művelődéshez való igény fejlesztése*
- *Demokratikus értékek mellett elkötelezett polgár nevelése*
- *Esélyteremtés, esélyegyenlőtlenségek csökkentése hátrányos helyzetű és roma gyermekek/*
- *Az egész életen át tartó tanulás megalapozása*
- *A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.*
- *A gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell természetes támaszra találjon.*
- *Váljon a gyermek igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor –ha arra van igénye- egyedül is tevékenykedhessen.*
- *Elengedhetetlen az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára.*
- *Meg kell alapozni a gyermekek környezettudatos viselkedését.*
- *Óvodáskor végére iskolára alkalmas gyermekeket bízunk a szülőkre.*
- *A roma gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése, nemzeti identitástudat megalapozása.*
- *A keresztény kulturális értékek megismertetése.*
- *A szülőföldhöz, a családhoz való kötődés elősegítése.*

4. Küldetésnyilatkozatunk

Taktabáj község egyetlen óvodai intézménye vagyunk. Intézményünk egy vegyes életkorú óvodai csoporttal működik.

Az intézményünk nevelési programjában egységes alapelveket, célokat fogalmazzunk meg, mely jó alapot nyújt az egységes nevelőmunkához.

A családi nevelés elsődlegességét figyelembe véve, azt kiegészítve, az együttműködést hangsúlyozva végezzük nevelőmunkánkat.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink, szeretetteljes, gyermekközpontú, másságot elfogadó légkörben ismerkedjenek meg a világgal. Megismertük a befogadó pedagógia elveit, törekszünk az inkluzív pedagógiai környezet biztosítására.

Óvodapedagógusaink a gyermek szükségleteire, egyéni képességeire építve, a kompetencia alapú nevelés szellemiségében, játékos, tevékenységekben gazdag, együttműködési lehetőségeket adó óvodai élet szervezésével biztosítják a gyermekek személyiségének sokoldalú, differenciált fejlesztését. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rendelkezzenek megfelelő önismerettel, önértékelő, önkifejező képességgel, kíváncsiságukat megtartva tapasztalják meg az összefüggéseket, tudjanak önállóan gondolkodni, véleményt alkotni.

A gyermek óvodába lépésétől fontosnak tartjuk, hogy megalapozzuk azokat a kompetenciákat, melyek segítségével óvodásaink az iskolára alkalmassá válnak, ezzel is biztosítva a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet, a sikeres iskolakezdet.

Nevelési célkitűzéseinket partnereink igényeinek figyelembe vételével valósítjuk meg.

A gyermekek és a szülők eddigi elégedettsége garancia arra, hogy munkánkat megfelelő szinten végezzük.

Minőségfejlesztő munkánk során arra törekszünk, hogy ezt az elégedettséget valamennyi partnerünk körében elérjük, illetve fokozzuk.

III. AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- Az egészséges életmód alakítása
- A szocializáció segítése
- Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása
- Anyanyelvi nevelés

Az érzelmi nevelés helye a programban:

A hagyományos szemléletű nevelés az óvodáskorú gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz.

A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk az érdekes élményekkel a gyermek érzelmi életében meghatározó változásokat idéznek elő. A népi mondókák ritmikussága, az énekes játékok mozgáselemei, a hangulatörző népdalok, a népmesék varázslatos világa is sajátos érzelmi hatást hordoznak. A

megismerési folyamatot érzelmek kísérik. Az érzelmek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további értelmi aktivitásnak motiváló erejévé válnak. A gyermek utánzás útján tanulja meg az érzelmeit kifejezni és kezelni, ezért nagy a környezetében élők, az őt nevelők felelőssége.

2018.09.01-től havonta 1 „boldogság óra” szervezése a csoportban, melyre az óvónők felváltva készülnek a cím elnyeréséhez kapott programcsomag alapján.

Az érzelmi nevelés célja:

- A gyermek biztonságérzetének megalapozásával az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- Az aktív érzékenység alapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
- A hagyományörzés és természetóvás motiváló hatásának folyamatos éltetése.
- A gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Óvónő a folyamatban:

A családi háttér ismeretében törekszik megismerni a gyerekek érzelmi megnyilvánulásait, alkalmat és lehetőséget teremt a gyermek pozitív élmények kiváltására óvodán és az óvodán kívüli tevékenységekben egyaránt.

- A testi szükségletek kielégítésével
- A derűs, biztonságos környezet létrehozásával
- A „kötődés” – szükséglet kielégítésével
- A megerősítő, elfogadó magatartásával
- Az értékek, élmények nyújtásával.

Az óvónő a gyermekek természetes igényét, a gondoskodás vágyát, a szabadságvágyát rugalmas viselkedéssel és kiegyensúlyozott életmód nyújtásával elégíti ki. A gyermek érezze, hogy szeretik, számára fontos az állandó, megbízható, személyes kapcsolat. Az óvónő tudatosan törekszik a saját érzelmi kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni, és a gyermeki érzésvilágba való beleélő képességét fejleszteni. Átérti, hogy a gyerek-óvónő és a gyerek-gyerek viszonyát az együttes tevékenységek élményei határozzák meg.

Ennek tudatában alakítja a gyermekek erkölcsi érzelmeit: szeretet, barátság, tisztelet. Formálja erkölcsi tulajdonságait: tettekézség, együttérzés, bátorság stb. Az óvónő a gyermek intellektuális érzelmeit – kíváncsiság, rácsodálkozás, felfedezés, siker, aktivitás - a néphagyományörzés és a természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti.

Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet, a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre épít.

Az óvónő fokozza a szülőkben az igényt, hogy felelősséggel vegyenek részt a gyermekük testi, érzelmi, értelmi fejlesztésében, felhasználva az óvoda nyújtotta lehetőségeket.

Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A tevékenység, a megismerés öröme gazdagítja a gyermek érzelmeit, ezáltal állandóan aktivitásra készíti. A valós világ jelenségeihez, a társakhoz és az önmagához való kapcsolatrendszerében megtanulja érzelmeinek kifejezését, kezelését. Erkölcsi érzelmei, tulajdonságai alakulnak, erkölcsi értékrendszere megalapozódik. Az érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, amely alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlesztéséhez, fejlődéséhez.

Az egészséges életmódra nevelés helye a programban:

Az óvodáskorú gyermek testi fejlődésének elősegítése kiemelt nevelési feladat a programban. A fejlődést befolyásoló fontosabb tényezők:

- A vele született adottságok
- A biológiai érés sajátosságai
- A környezet hatásai

A gyermek érésének alapja a családban szerzett biztonságérzet, amely bővül az óvodában szerzett biztonságérzettel. A kiegyensúlyozott, derűs gyermek, aki biztonságban érzi magát, és a gondozás során testi szükségletei kielégítést nyernek, harmonikusan fejlődik.

Az egészséges életmódra nevelés célja és feladatai:

- *Az egészséges életmód a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek, gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.*
- A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során a gyermekekben alapozódnak meg azok az egészség- és test-kulturális magatartáskészségek, szokások, amelyek az egészséges életvitelhez szükségesek.
- A családok egészséges életvitelének segítése, életmódbeli szokásainak befolyásolása az egészséges nemzedék felnevelése érdekében.
- Az életmódformálás egyik lényeges célja a megelőzés fontosságának felismerése.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok kidolgozása, amelyek különösen

- *az egészséges táplálkozás,*
- *a mindennapos testnevelés, testmozgás,*
- *a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek,*
- *a bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése,*
- *a baleset-megelőzés,*
- *a személyi higiénié területére terjednek, további feladatot jelentenek.*

A megvalósítás feladatai:

- az egészséges óvodai környezet kialakítása,
- egészségre nevelés, gondozás.

Az egészséges óvodai környezet kialakítása:

Cél: az egészséges, barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítésére.

Az óvoda épülete:

A helyiségek padló és falburkolatai olyan anyagból készültek, amelyek könnyen tisztíthatók, fertőtleníthetők. A csoportszoba falai világosak, természetes megvilágítása megfelelő. Az ablakok elosztása lehetővé teszik a nap folyamán a folyamatos levegőcserét. A berendezési tárgyak a gyermekek méreteinek megfelelőek, de kopottak, felújításra ill. cserére szorulnak. A bútorok a gyermekek által könnyen mozgathatók, elhelyezésük kizárja a balesetveszélyt.

A gyermekek által használt játékok, eszközök elérhető magasságú polcokon vannak elhelyezve, javításukban, tisztántartásukban a gyermekek is részt vesznek. A meghibásodott eszközöket megjavítjuk, ill. kivonjuk a használatból.

Sütéshez és egyéb konyhai tevékenységekhez a melegítőkonyha eszközeit vesszük igénybe. A gyermekek egészségóvása érdekében a használati előírások betartása odafigyelést kíván az óvónőktől.

Az öltözőben a gyermekek ruhája, cipője külön jellel ellátott helyen van. A családoknak szóló információs táblát az öltözőben helyezzük el. Az együttnevelés érdekében folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket az egészséges életmód – szokás - alakításról is. / étrend, testnevelés napja, séták napja stb./

A mosdóban a gyermekek saját jellel ellátott törölközőjüket, fogmosó felszerelésüket könnyen megtalálják. A fertőzések elkerülése érdekében folyóvízes kézmosást alkalmazunk. A w.c. - helyiségeket válaszfal és ajtó határolja, tiszteletben tartva a gyermek személyiségjogait.

Külön tornatermünk nincs, a tornázás jó idő esetében az udvaron, rosszidő esetén a csoportszobában történik. Torna előtt a padlót portalanítjuk.

A balesetek ellátására a csoportszobában gyógyszeres szekrényt helyeztünk el, amely ellenőrzése, feltöltése folyamatos.

Az udvar füves, egyenetlen felületű, szükséges az egyengetése, valamint betonos rész kialakítása, hogy rossz idő esetén is megoldott legyen a gyermekek szabad levegőn való mozgása. A napos és árnyas részek váltakoznak.

A homokozó nagysága a gyermekek igényeinek megfelel, de szükséges körbekeríteni, évente cserélni és használaton kívül letakarni, naponta lazítani, locsolni.

A természetes mozgások gyakorlására nagy, füves tér áll a gyermekek rendelkezésére.

Az udvar körül van kerítve, de a kerítés helyenként megrongálódott, javításra szorul.

A veteményeskert kialakításával a gyermekek gyakorolhatják a kerti munkálatokat. Fontos a gyermekek méreteinek megfelelő szerszámok – ásó, kapa, gereblye, vesszőkosár – beszerzése.

Az udvar megfelelő feltételeinek megteremtésében a fenntartó és a szülők segítségét is igénybe vesszük.

Az egészségre nevelés, gondozás helye a programban:

A néphagyományőrző szemléletű nevelés olyan életrendet kínál a gyermeknek, amely figyelembe veszi fejlődésének egyéni ütemét, és az életrendi tevékenységeket a népi hagyományok eszköztárával gazdagítja./ zöldség, gyümölcs feldolgozása, fogyasztása /

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodó, simogató szeretete.

Cél: az egészség gondozásához szükséges készségek megalapozása.

A helyes életritmus megteremthető a folyamatossággal, amelyet a napirend rugalmassága és kötetlensége jellemez. A folyamatos játék-tevékenységben azonos időben ismétlődnek az étkezések, a mindennapos testnevelés, a mese, a levegőzés, a séta, a kinti játék, a pihenés. Az óvónő a gyermekcsoporton belüli jó közérzete érdekében figyelemmel kíséri a gyermek - a játék és egyéb tevékenységei mellett – testi szükségleteinek igényét is. A gyermek hangulatváltozásai jelzésül szolgálnak közérzetéről. A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő egészséges táplálkozás, a gyermek egyéni ízlésének ismerete, formálása. A zöldség – gyümölcs feldolgozása, a közös csemegés formálják a gyermek szemléletét, a szülők figyelme is ráirányul a nyers zöldség és gyümölcsfogyasztás, a rágás fontosságára. Az étkezés óvodai feltételei naposi tevékenységgel valósulnak meg. Fontos az esztétikus terítés és a kultúrált étkezési szokások betartása.

A testápolás szolgálja a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását. Az önkiszolgáláshoz szükséges készségek elsajátítását a felnőtt és a gyermek közötti meghitt kapcsolat segíti. Testápolás közben a gyermek utánzási hajlama lerövidíti a szokástanulás folyamatát. / mosakodás, kéztörölés, fésülködés stb. / Fontos a felnőtt állandó, segítőkész jelenléte.

Az öltözködés a test védelmét szolgálja az időjárás változásaival szemben, és a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza. A gyermek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához, az időjárás változásához igazodó kényelmes, könnyen fel- és levehető legyen. Egészségügyi szempontból szükséges váltócipő.

A mozgás belső igény, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermekek mozgásigénye egyénileg eltérő. A gyermeki mozgásigény kielégítését a változatos tevékenységek szolgálják.

A hagyományápolásban helyet kapnak a népi sportjátékok is.

A kompetencia alapú programcsomagból beépített játék- és mozgástevékenységek újdonságként hatnak, az élmény- dús tevékenységek mozgásra készítik a „lustább” gyermekeket is.

Az edzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz, kevesebbet betegeskedik.

A gyermekek minden évszakban a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.

A pihenés, az alvás az óvodás gyermek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A nyugodt pihenés, az alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata: a szoba levegőjének cseréje, a külső zavaró ingerek megszüntetése.

Az egészséges életmódra és környezettudatos magatartásra nevelés elemeit a gyermekek az óvodán kívül tevékenységek szervezésével a gyakorlatban is alkalmazzák.

Az óvónő a folyamatban:

A gyermekek testi szükséglete érdekében fontos, hogy ismerje a gyermek otthoni életritmusát, étkezési és egyéb egészségügyi szokásait. Az egészséges életrend érdekében megkeresi a családdal az együttműködési formákat. Egyénileg segíti a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési készségeinek alakulását. Az óvónő az öltözködésével, a megjelenésével és a segítségnyújtásával mintát ad a gyermekeknek.

A nem alvó, a korábban ébredő gyermekeknek lehetőséget nyújt a csendes tevékenykedéshez/ rajzol, mesekönyvet nézeget, sző, fon stb./

Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát. Együttműködik a szülővel, az egészségügyi szakemberrel, elsődlegesen a betegségek megelőzése, indokolt esetben a speciális fejlesztés céljából.

Az egészségre nevelés, gondozás személyiségfejlesztő hatása:

A nyugalmat árasztó környezet, a szeretetteljes bánásmód, a gyermek biztonságérzetét erősíti. A szokások elsajátítása során kialakulnak az egészséges életmódbeli készségei, jártasságai. Testi szükségleteinek felismerése, kielégítése hozzájárul a derűs, félelemmentes közérzethez. Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri és alkalmazza a higiénés és esztétikus étkezési szokásokat. Képesé válik önmaga és társai segítésére. Vigyáz ruhája és környezete tisztaságára. Alakul igénye a maga körüli rend megteremtésére. Testileg megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezett, jó állóképességgel rendelkezik.

Az egészségre nevelés, gondozás folyamatában elsődleges a prevenció, és az egyéni adottságokat figyelembevevő testi fejlesztés. Az óvónő és a családok együttműködése a gyermek testi szükségleteinek kielégítésére és az ellenálló képesség fejlesztésére irányul. Az egészséges gyermeke a biztonságos, derűs környezetben jól működő életfunkciókkal rendelkezik: vidám, érdeklődő, aktív.

Az egészséges életmódra és környezettudatos magatartásra nevelés megjelenik a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

A szocializálódást elősegítő nevelés helye a programban:

A szocializálódás alapja a gyermek biológiai fejlődését segítő, gondoskodó környezet kommunikációs kapcsolatrendszer.

A hagyományápoló nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kapcsolatrendszerét. A hagyományörzés sajátos teret nyújt a gyermek szocializálódásához. Így a játékban megjelenő hagyományápoló tevékenységekben gyakorolja az önkifejezés formáit, a társas érintkezés mintáit, a közös élmények hatására megérzi a közösség összetartó erejét. Ha az óvónő ölelő szeretete átsegíti a gyermeket a kapcsolatfelvétel nehézségein, és mindezt melegséggel teli élmények, társaktól kapott elfogadó érzések erősítik, a gyermekben létrejön az a biztonságérzet, ami a további szocializálódásának az alapja. A gyermek ebben az életkorban a érzelmi fogékonysága által nem a verbális elemekre, hanem a metakommunikációra érzékeny. Ha a tekintet, a gesztus, a mimika, a testtartás, térköztávolság összhangban áll a szóbeli közléssel, a gyermekben felébreszti a kipróbálás, az utánzás vágyát, a felnőtt minta lesz számára.

A szocializálódást segítő nevelés célja, feladatai:

Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságjegyek.

„Kiegyensúlyozott, boldog gyerek „ állapot létrehozása.

A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben. Válgék igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor – ha arra van szüksége – egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok legfőbb eszköze a játék és a közös tevékenységek. Nagyon jó közösségépítő és szocializálódást elősegítő ereje van a kompetencia programhoz kapcsolódó játékgyűjteménynek: bizalom játékok, együttműködést követelő játékok, kommunikációs, anyanyelvi játékok stb.

A szocializálódást elősegítő szinterek:

1. A beszoktatás időszaka

Célja: a gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

Az óvónő a folyamatban:

A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és az óvodába kerülő gyermekkel.

Az óvónő meghívja a szülőt a gyermekkel együtt, látogassanak el a csoportba. A gyermek az együttlétből pozitív emléknymokat visz magával, az újbóli találkozásra készíteti. Fontos a megegyezés a fokozatos beszoktatás kezdési időpontjában és menetében. A nevelési év kezdetén az óvónő a csoportban lévő gyermekeket az új társ elfogadására hangolja. Fontos, hogy a gyermekek biztonságérzetük tudatában várják és nyílt odafordulással segítsék az érkező gyermeket. Fontos az érzelmi ingerek nyújtása: ezt nagymértékben segítik a bábok, melyek az óvodai csoportban a gyermek állandó „ társa „.

Óriási segítség számunkra a kompetencia alapú programcsomag Bábjáték című segédlete, melyhez bízunk abban, hogy sikerül beszerezni a Meseládikót, mely megkönnyítené munkánkat és a gyermekeknek is páratlan élményt nyújtana, megkönnyítve a beszoktatás időszakát.

Az óvónő az óvodába lépéshez barátságos, melegséget árasztó környezetet alakít ki, tevékenységre készítető eszközökkel.

Az óvodához szoktatás kezdeti időszakában mindkét óvónő egész nap a csoportban tartózkodik. Szeretetteljes magatartással, az egyes szülőhöz, gyermekhez elfogadó odafordulással segítenek az átállás nehéz folyamatában. Az óvónők az érzelmi kötődések mielőbbi létrejöttéhez hitelesen alkalmazzák a megerősítés, a dicséret személyre szóló formáit. Ez a régebben járó gyermekekre is ösztönzőleg hat, az új társakkal való törődést utánzással ők is gyakorolják. Az óvónő az év közben érkező gyermek fogadásában is körültekintő.

Beszoktatásnál is kifejezett hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra, hiszen minden gyermek más érzelmi állapottal fogadja az óvodakezdést, eltérő odafigyelést igényelnek.

Programunk a beszoktatási időszakot tekinti a családdal való együttnevelés kiindulópontjának.

2. Együttlét a mindennapokban

A beszoktatási időszakban szerzett pozitív érzelmi benyomások segítik a gyermeket a szociális tanulás folyamatában. Az egyes gyermek szociális viselkedési készségének szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A gyermek az egymás mellett játszástól az együtt játszásig, majd az együtt játszás és tevékenykedés során a „minta” helyzetekben viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szociális készsége. A viselkedést megerősítő jelzések segítik a gyermeket a kommunikációban és abban, hogy megtanulja értékelni a saját és mások cselekedeteit, megtalálja helyét a csoportban.

A közösen átélt élmények a gyermekben az újra-meg újra átélés vágyát erősítik, az együttműködés reményében alkalmazkodásra serkentik.

Hatására a szociális viselkedéskészség egyre magasabb szinten jelenik meg.

Az óvónő a folyamatban:

Az óvónő a beszoktatási időszakban megteremtett bensőséges kapcsolatokat a mindennapok tevékenységformáiban, a gyermek szocializációs fejlődése, fejlesztése érdekében segíti, követi.

Elengedhetetlen a gyermekkel a reggeli „érintős” kapcsolatteremtés. A gyerekekről szerzett benyomások, segítik az egyéni bánásmódjának megválasztásában, szakszerűen elemzi. Elfogadó szeretettel, példamutató figyelemmel kíséri, segíti. A különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, példamutató figyelemmel kíséri, segíti. Lehetőséget nyújt arra, hogy a gyermek gyakorolja azokat a viselkedési, udvariassági formulákat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez nélkülözhetetlenek. A közös élményekkel az összetartozás élményét erősíti. A csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segíti elfogadtatni a gyermekkel a csoport viselkedési szabályait. Hangneme, szeretetteljes kapcsolatteremtő stílusa minta a gyermek, a szülő számára, a gyermeket utánzásra ösztönzi.

Réálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.

Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élménygazdag tevékenység, program során.

3. Óvodai ünnepnapok

A program tartalmából fakad, hogy a néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait és a népszokásörző és természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy – egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló

örömteli közös tevékenykedés a gyermekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

Óvodánkban hagyománya van a gyermekek születés és névnapjához köszöntésének, számunkra ez várva várt esemény. A gyermek központba kerül, társai rá figyelnek, vele törődnek, őt ünneplik.

A gyermekek számára fontos ünnep az Anyák napja. Az anya köszöntésére a gyermek érzelmekkel teli aktivitással készül. Az óvónő az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza, az ajándék készítés segítségével és nem a szereplésre koncentrál.

Az közös élmények a gyermek szociális kapcsolatrendszerét bővítik, erősítik.

Tanulja a helyét a csoportban, a családban.

A népszokásörző jeles napok cselekményeit meghatározott rituálék szabályozzák. Fontos, hogy az óvónő ebből annyit vegyen át, amennyi a gyermekek életkorának megfelel. A folyamat lényege, hogy mindennek eljön az ideje amire minden évben ugyanakkor, ugyanúgy illik készülni.

A természetóvó jeles napok során a gyermek érzelmein át ismerkedik meg az élővilággal: a madarak a fák, a Föld számára „társ” „.

/ A jeles napok felsorolását lsd. Az Évkör c. mellékletben./

A jeles napokra való készülődést színesítik a kompetencia alapú programcsomagból beépíthető, általunk eddig nem végzett tevékenységek. Pl. gyertyamártogatás, kelmefestés, legényavatás stb.

A természetóvó jeles napokhoz szorosan kapcsolódnak A Tűz, a Víz, a Föld, a Levegő témakörök ezzel kapcsolatos témái./ pl. T2, T3,F5,F8,stb./

Az ünnepi készülődésben az érzelemfokozó hangulati elemek kiteljesedését az ünnepnap adja. Az ünnepnapok másságát, hitelességét tükrözze az óvónők és a gyermekek öltözéke is.

A szocializálódást segítő nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A szocializációs folyamatban a gyermek teljes személyisége fejlődik. A mindennapokban az önkipróbálási vágy szükséglete, a jeles napokon a „ másként „ viselkedés vágya a szociális viselkedésben a gyermeket egyre magasabb szintre juttatja. A gyermekben alapozódnak azok a készségek, amelyek további fejlesztésének feltételei. Alakul szociális beleérző képessége, kapcsolatteremtésben kezdeményezővé válik, elsajátítja a társas együttélés viselkedésnormáit. A másság elfogadási folyamatában formálódik segítő- és tolerancia készsége. Az udvariassághoz, az illemhez tartozó szokásokat: a köszönés, a megszólítás, a mással való viselkedés, a vendégfogadás, a kultúrált étkezés alapformáit stb. az együttélés során gyakorolja. A közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet kialakítják a gyermek biztonságérzetét. A gyermek pozitív szocializálódását derűs, jóindulatú felnőttek segítik. Az óvónő a nevelés eszközeit tudatosan gazdagítja a hagyományápolás érzelemfokozó eszközeivel.

Mivel csoportunkban sok a hátrányos helyzetű és cigány gyermek, ezért fokozottabban figyelünk az ő szociális magatartásuk fejlődésére. A szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztésekor célunk, hogy az érdekes, motiváló tevékenységek végzése során a gyermekek könnyebben beilleszkednek a közösségbe és sajátítják el a közösségi élet szabályait./ viselkedés, étkezés, tisztálkodás, egymás iránti tolerancia stb./ A gyermekek által elsajátított szociális magatartás segítségével szeretnénk a családok szemléletmódján is változtatni. A kompetencia alapú program segítséget ad az óvónőknek ahhoz, hogy saját személyiségüket és a nevelés környezetét olyanná tudják formálni, amely alkalmas a szociális kompetenciát növelő közvetett hatások kifejtésére, másrészt olyan eszköztárral tudja ellátni a gyermekeket, melyek révén közvetlenül is fejleszteni tudják a szociális kompetenciát megalapozó részképességeket és attitűdöket. /pl. bábok, saját készítésű játékeszközök stb./

- Az óvónő helye és kapcsolatai a csoportban.

Az óvónő a gyermekek közösségi életének irányítója.

Az óvónő modell a gyermekek számára, miközben maga is a közösség tagja. Az óvónő magatartása határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte.

A gyermekekkel mindig igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánt.

Az óvoda dolgozóinak közössége azonos pedagógiai elveket vall, a gyermekek iránt támasztott igények, követelmények azonos elvek szerint valósulnak meg.

- A gyermek helye és kapcsolatai a csoportban

Az óvodai gyermekközösség alakulásában első eredmény, ha minden gyermek jól érzi magát a csoportban, megtalálja helyét a társai között. Ahhoz, hogy a gyermek a

csoport tagjának érezze magát, tapasztalnia kell, hogy számon tartják, hogy szükség van rá.

Az óvónő reggelente üdvözli az érkező gyermekeket.

Közösen tartják számon, ki van jelen, ki hiányzik és miért.

Az óvónő folyamatosan fenntartja a gyermekek egymás iránti érdeklődését.

Segíti a baráti párok kialakulását. Elősegíti, hogy a gyermekek együttműködve közösen oldjanak meg feladatokat, ösztönzi őket, hogy társaiktól is kérjenek, és társaiknak is adjanak segítséget.

A gyermekek között kialakult kapcsolatokban jelentős szerepe van a beszélgetésnek. Az óvónő igyekszik beszédre serkenteni a hallgatólag gyermeket is azzal, hogy beszélgetést kezdeményez.

Az értelmi nevelés helye a programban:

A program játékba ágyazott hagyományörző tevékenységeivel kínálja a gyermekeknek a változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségeit. A gyermek tevékenységének az állandóságát a gyermek érdeklődési vágya tartja fenn. A cselekvés során a gyermekben kellemes érzés, jóleső belső érzélem támad.

Az érzélem a gyermeki érdeklődés egyik irányítója, mozgatója, így az érzelmi állapot mindig a cselekvés akarásának elindítója. A gyermek, ami iránt érdeklődik, törekszik megismerni, így indul a megismerés folyamata. Érzékszervein keresztül szerzi a tapasztalatokat, az érzelmi benyomásokat. Ugyanígy cselekvésre készíti a mozgás által szerzett tapasztalat, amikor a mozgásöröm készíti az újabb és újabb próbálkozásra. Ezek az érzékszervi- mozgásos sémák tapasztalatai indítják el a tanulás folyamatát. Ezt a tanulási folyamatot felgyorsítja a környezet érzelmi hatástöbblete: a gyermek értelmi képességei fejlődnek.

Az értelmi nevelés célja:

- A gyermek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése.
- Aktív cselekedtetéssel, az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermeket a szimbolikus, egocentrikus gondolkodástól a szemléletes, a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- *A gyermek az ismereteket önmaga szerezzze meg, ehhez segítse hozzá az óvónő azzal, hogy biztosítja számára az érdekes, cselekedtető, a gyermek előzetes tudására építő ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszert.*
- *Az ismeretek fenntarthatóak legyenek, alapozzák meg az élethosszig tartó tanulás folyamatát ezzel megteremtve az esélyegyenlőséget.*
- *Fejlődjön a gyermek életpálya- építési kompetenciája azzal, hogy kipróbálhatja, mely területen erős, melyben gyengébb, kialakul érdeklődési köre.*

- *Az egyéni differenciálás alkalmával minden gyermeket a tőle elvárható legmagasabb értelmi szintre emelni.*
- *A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.*

Az óvónő a folyamatban:

Megteremti a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát. A néphagyományörzés tevékenységeinek megszervezése, beillesztése nagy körültekintést kíván, mert az ingerekkel elárasztott gyermek könnyen passzivitásba vonul. Az egyéni fejlesztés alapja, hogy az óvónő a játéktevékenységeken keresztül, a megfelelő módszerekkel megismeri a rábízott gyermekek egyéni sajátosságait. Megfigyeli, ki mivel dolgozik szívesen, mi érdekli, milyen ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkezik, az értelmi funkciója milyen szinten áll. Milyen élmények jelennek meg a gyermek játékában, tapasztalatokat gyűjt a gyermek mozgásfejlettségéről stb.

Az óvónő a megfigyelés során, számon tartja azokat a gyermekeket, akiknél nem tapasztalható belső szükségletből fakadó érdeklődés, nem fejtenek ki alkotó tevékenységet, a társas kapcsolatokban nem kezdeményezők. A családdal együttműködve alakítja ki az egyes gyermekhez igazodó módszereket, amellyel az érintett gyermeket elindítja a fejlődés útján. Az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.

A program tartalma jó lehetőséget nyújt az olyan helyzetekre is, amikor a gyermekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket. Az óvónő magyarázatkeresésre, elgondolkodtatásra indítja őket, fedezzék fel a világot, éljék át az „aha” élmény örömet.

Ennek az örömnak az átélését segítik a kompetencia alapú program „kísérletezős” témái, pl. víz olvasztása, fagyasztása, párologtatása, melegítése, hűtése, festése, szűrése, a szél építő és romboló munkája stb.

Fontos a motivációs helyzetek átgondolása és a gyermekek differenciált értékelése. A pozitív megerősítés hatására a gyermek megtanul bízni önmagában.

Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot. A hagyományápolás során átélt alkotó tevékenységek fejlesztik a gyermek értelmi képességeit, ez sikerre motiváló erő. A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb és újra átélésre ösztönzi a gyermeket. Az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát. A közös tevékenységek, a beszélgetés során ráérez az

együttgondolkodás öröme, fejlődik kifejező és problémamegoldó képessége, gondolkodása.

A hagyományörző szemléletű nevelés az aktív cselekedtetéssel fejleszti a gyermek értelmi képességeit. A gyermek a differenciált bánásmód hatására jut el a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

Az anyanyelvi nevelés helye a programban:

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A hagyományörző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv szépségeiben, élményeiben.

Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, a társas érintkezés során, utánzás alapján sajátítja el. A beszédtanulást befolyásolja a gyermek ép idegrendszere, a családi és az óvodai környezete.

Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai:

- A gyermekek beszédkésztségének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkésztsége fejlődik.
- *A gyermekek anyanyelvi fejlesztése alapozza meg a későbbi írás és értő olvasás elsajátítását.*
- *A cigánygyermekekre jellemző sajátos beszédhibák, helytelen nyelvi kifejezések csökkentése, megszüntetése szakember segítségével.*

Az óvónő a folyamatban:

A gyermek nyelvi fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a családok anyanyelvi kultúráltságának ismerete, kiemelt figyelmet fordítva a cigány gyermekekre.

Az óvónő a kapcsolattartás során meggyőzi a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról: az olvasott mesék, versek azért fontosak, mert a szülőt köti az írott szöveg és a gyermek addig sem hall rossz példát a cigányságra jellemző nyelvhasználatból. Az óvónő tudatosan törekszik saját és felnőtt környezete beszédkultúrájának csiszolására, hiszen beszédkultúrája hat a gyermekre, szülőre egyaránt. Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű.

Nyitott légkört teremt, melyben könnyen létre jön a kommunikációs helyzet. Fontos a nyugodt, természetes helyzet, ahol teret nyújt a gyermek közlési vágyának, ahol a

gyermek nyíltan, őszintén beszél arról, ami őt foglalkoztatja. A gyermekeket egymás meghallgatására ösztönzi..

A gyermeket sikerélményhez juttatja, mert a beszédöröm a gyermekre serkentőleg hat. Kulturált, rövid, pontos meghatározással érthetően, és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.

A gyermek a szóbeli közlés elemeit utánzással sajátítja el, amit az óvónőhöz való érzelmi kötődés megerősít. A testközelség a gyermek elemi szükséglete. A személyes segítségnyújtás közben jó lehetőség adódik arra, hogy a felnőtt beszélgessen a gyermekkel. A beszéd nemcsak az érintkezés, a viselkedés -szabályozás hanem a gondolkodás eszköze is. A beszéd és a gondolkodás fejlődése szorosan összefügg. A gyermeki gondolkodás szemléletes cselekvő tevékenység, ezért feltétele a szókincsgyarapításnak az állandó cselekvés fenntartása. A játékot, a hagyományörző és természetszerető tevékenységeket kísérő kommunikációs helyzetek lehetőséget nyújtanak a gyermek differenciált fejlesztésére. A szerepjátékok párbeszédei, a társas játékok, a mozgásos játékok szabálymegfogalmazásai mellett a népszokásörző tevékenységek is gazdagítják a gyermek szókincsét. Az óvónő által szervezett nyelvi játékok, a szavak játékból fakadó örömszerzésen túl sikerélményhez juttatja a gyermeket. Tudatos fejlesztés céljából is kezdeményezhet beszélgetést egy – egy gyermekkel vagy gyerekcsoporttal. Az aktivizálás, a beszélgetés és beszélni hagyás az óvónő feladata. Közben alakul a gyermek beszédfigyelme, önuralma.

Az óvónő figyelemmel kíséri az egyes gyermekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét. A gátlások oldásához a báb varázslatos ereje nagy segítséget nyújt. A felismert beszédzavarok, hibák esetén a szülővel és az érintett szakemberrel együttműködik. Napi nevelőmunkájában a gyermek helytelen, rossz kiejtésait helyesen ismétli meg, hasonló mondatba helyezve, feltűnően.

Az anyanyelvi nevelés szerves része a képeskönyvek nézegetésén keresztül a könyvek szeretetére, a későbbi olvasás megszerettetésére nevelés.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A gyakori mondókázás elvezeti a gyermeket a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megérzéséhez. A mindennapok szokásörző tevékenységeihez fűződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak. A jeles napokat kísérő hangulatfokozást, érzelemmélyítést kifejező szavak átkerülnek a gyermek mindennapi szóhasználatába. A gyermek az oldott, elfogadó környezetben az anyanyelvét egész nap gyakorolja, utánozza. Szabadon fejezi ki önmagát, közlési vágya érvényesül. Befogadó és érdeklődő, másokat is képes meghallgatni. Élményeit képes elmondani, mondatokban kifejezni. Helyesen használja a nyelvtani kifejezésmódokat, ismeri a használt szavak tartalmát. Figyelme, koncentrációja fejlődik, gondolkodása fogalmi szintre tevődik. Magabiztossága abban tükröződik, hogy szívesen beszél. A gyermeki biztonságérzet megerősödik, a gyermek teljes

lényével érzi, hogy elfogadják. Ez a megerősítés, a létrejövő kapcsolat indítja el a nyelvi kifejezőképességének további fejlődését.

Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése a programban kiemelkedő helyet foglal el. A mindennapok egyszerű szóbeli közlése megértésén túl hozzájárul, hogy a népi életmód szavai ne merüljenek feledésbe. A program megvalósítását segítő „Játszunk? Természetesen! „ c. kiadvány a gyermekek számára érdekes anyanyelvi játékokkal színesíti és segíti az anyanyelvi nevelést. A szókincsfejlesztés az intelligencia alakítás egyedi jegyeket hordoz. A gyermek a nyelv elsajátítása során teljes személyiségében fejlődik.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvoda személyi és tárgyi feltételei

Óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal működik.

A csoportban két szakképzett óvónő és egy képesítés nélküli dajka foglalkozik a gyermekekkel.

A csoportszoba bútorzata a gyermekek méretének megfelel, de esztétikailag kifogásolható: régi, kopott, felújításra illetve cserére lenne szükség.

Az óvoda könyvtára szegényes, szinte csak az óvónők saját könyvei találhatók benne.

Az oktatáshoz szükséges eszközök száma minimális, ezért igyekszünk természetes eszközöket használni, melyeket a gyermekekkel közösen gyűjtünk össze.

Az öltözőszekrények kopottak, elavultak, a gyermeklétszámhoz viszonyítva kevesek.

Az udvari játékok elavultak, felújításra illetve cserére szorulnak.

Kevés az udvari játékeszköz: homokozó játékok, labdák, ugrókötel stb.

2013. márciusi személyi és tárgyi feltételek:

A csoporttal egy óvónő foglalkozik, aki egyben az óvodavezető. Az óvónő munkáját egy szakképzett és egy szakképzetlen dajka segíti.

A jelenleg Gyés-en lévő szakképzett dajka munkáját szociális gondozó végzettségű közmunkás látja el.

Az óvoda feltételrendszerének fejlesztése:

A törvénynek megfelelő működtetéshez szükséges még egy óvónő felvétele.

Az óvodai neveléshez szükséges személyi feltételek létszámot tekintve megfelelőek: két szakképzett óvónő és egy dajka foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvónők folyamatosan vesznek részt tanfolyamokon, továbbképzéseken a szakmai előrehaladás érdekében.

A dajkának minél előbb szakképesítést kell szereznie, hogy megfelelően tudja segíteni az óvónők munkáját. / lsd.: 3. sz. melléklet : Továbbtanulás, továbbképzés / Az óvodai neveléshez szükséges tárgyi feltételeket a fenntartó biztosítja, az óvodának saját pénzügyi forrása nincs.

Sajnos a szűkös anyagi keretek miatt nagyon kevés eszköz áll a rendelkezésünkre. A kompetencia alapú programcsomag bevezetése nem kíván drága eszközöket, de az óvónők által készített eszközökhöz szükségesek az alapanyagok.

Nagyobb eszköz beszerzését a homok – víz asztal jelenti, melyet a település vállalkozóinak segítségével szeretnénk megvalósítani.

Fontos feladat az óvoda könyvtárának fejlesztése, a gyermekek által használt mesekönyvek számának növelése.

Szükségszerű az udvari játékok fejlesztése, ugyanis a gyermeklétszámhoz viszonyítva kevés, és a meglévőket is folyamatosan javítani kell.

Elengedhetetlen a homokozó szakszerű körbekerítése, feltöltése és használaton kívüli időben a lefedése.

Az udvar ugyan körbe van kerítve, de a kerítés sok helyen rongálódott, ezért javításra szorul.

Fontos lenne a kerítés előrébb helyezése, hogy az udvari szeméttároló az óvodások által használt területen kívül legyen, mert balesetveszélyes.

Az udvari játékeszközöket fa játékokkal szeretnénk bővíteni./ babaház, hinta, mászóka / Különböző terepeket szeretnénk kialakítani: homokos, füves, gumitéglás, kiskert. A gumitéglás rész fölé tető lenne célszerű, hogy sáros, esős időben is megoldható legyen a gyermekek szabad levegőn való mozgása.

A gyermekek étkeztetése terén megoldódott a probléma: a fenntartónak sikerült saját főzőkonyhát kialakítani és üzemeltetni.

Az óvodában működő melegítő konyha helyet biztosít a gyermekek ilyen irányú tevékenységeihez.

2013. márciusi állapot: A pályázatokban való sikeres részvételnek köszönhetően eszközkészletünk sokat gyarapodott, a bútorok cseréje megtörtént. Felújításra került a mosdó és az öltöző, az udvar felújítása folyamatosan történik, jelenleg is tart.

Az óvodai élet megszervezése:

1. A nyitvatartási idő

Az óvoda a helyi igényeknek megfelelően reggel 6.30 órától délután 16.30 óráig tart nyitva.

2. A csoport szervezése

Mivel óvodánk egy csoporttal működik, és a gyermekek életkora eltérő, ezért osztatlan csoporttal dolgozunk.

Ez előnyös a program megvalósításának szempontjából, mert a családi légkörben a kisebb gyermek tanul a nagyobbaktól: kezdetben csak nézője, próbálgatója a színes, változatos tevékenységeknek, később, ha képességei engedik, tevékenyen vesz részt. A nagyobb gyermekek segítik a kisebbek szocializációs folyamatát.

3. Napirend

A napirend folyamatos, az egyes tevékenységformák játékba integrálva jelennek meg.

A gondozási teendők, étkezés, pihenés időtartama a gyermekek igényeihez, tempójához igazodik.

7 órától 12 óráig SZABAD JÁTÉK

- Mozgásfejlesztés / kötelező vagy kötetlen/
- Felajánlott, választható tevékenységek
- Igény szerinti gondozás, testápolás
- Tízóraizás
- JÁTÉK A SZABADBAN

12 órától 15 óráig EBÉD / előtte és utána gondozás/
PIHENÉS

15 órától 17 óráig Folyamatos ébredés, uzsonnázás, testápolás
SZABAD JÁTÉK
JÁTÉK A SZABADBAN
Hazabocsátás

4. Heti rend

Állandó napot igénylő tevékenységek:

- Testnevelés foglalkozás
- Környezetmegismerő séták
- Nyers zöldségfélék, gyümölcsök feldolgozása, sütés

A többi tevékenységforma az aktualitásnak és komplexitásnak megfelelően bármelyik időpontban megjelenhet.

5. Tervezés és értékelés

A közösen kialakított helyi „ÉVKÖR”, az éves tervezést áttekinthetővé teszi. Az évszakonkénti lebontás már részletesebb rendszerezést nyújt.

Az évről évre visszatérő jeles napok hagyományteremtését az „Ünnepünk rendje”, összeállítás segíti, amelyben az előkészületek folyamatát hangoljuk össze. A közösen elfogadott és tervezett tevékenység ismeretében tervezzük a kapcsolódó műveltséganyagot évszakonkénti lebontásban. A tevékenységek további tervezését az óvónők módszertani szabadsága határozza meg.

A folyamat tervezésekor pedagógiai céljai összhangban állnak a kompetenciai alapú programcsomag által nyújtott lehetőségeivel, célrendszerével és az aktualitásokat megfelelően igyekeznek azt beépíteni.

A program megvalósítása során módszereinket igyekszünk úgy megválasztani, hogy a gyermekek saját maguk szerezzenek tapasztalatot, ők fedezzék fel az összefüggéseket, megoldásokat, a pedagógiai módszereink a gyermekek kompetenciáinak fejlesztését szolgálják.

Pedagógiai céljaink összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.

*Ennek érdekében **projekttrendszerű életmódszervezést, tervezést, megvalósítást** alkalmazunk, melynek jellemzői:*

- *A téma többoldalú megközelítése*
- *Tevékenységmentes*
- *Valóságos feladat-és élethelyzetekben való ismeretszerzés*
- *Integrálja az egymáshoz kapcsolódó ismereteket*
- *Játék, munka, tanulás ötvöződik a gyermekek tevékenységeiben, nem különülnek el egymástól*
- *Több nap vagy hét folyamán teljesedik ki*
- *A környezet külső megjelenésében is tükröződik a tevékenység, amely a gyermeki produktumban nyilvánul meg*

Az óvónők feladatai:

- Szerteágazó előkészítés, szervezés
- Eszköz- és tevékenység feltételek biztosítása
- A gyermek előzetes ismereteire való építés

- A gyermekekkel való együttműködés / nem felülről vezérlés!/
 • Ösztönzés, problémamegoldást segítő hozzáállás
 • Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.

A megvalósítást segítő módszerek közül előtérbe helyezzük a cselekvést, felfedezést, keresést, kutatást, megfigyelést, kísérleteket, méréseket, vizsgálatokat, feljegyzések készítését rajzzal, gyűjtőmunkát, könyvek, számítógép használatát, séták, kirándulások szervezését, szülők bekapcsolódását, segítségük kérését az együttnevelés megvalósításának érdekében, mely módszerek a tanítás-tanulás eredményességét segítik.

A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezzük, értékeljük, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészítjük, szükség esetén módosítjuk.

Szervezeti keretek-munkaformák

- *Frontális*
- *Csoportos – mikro csoportos*
- *Egyéni*

- *Tervezett – spontán*
- *Kötelező – kötetlen*
- *Egyéni – csoportos*

- *Eltérő időkeret – egyénre szabott*

A nevelési feladatokat 6 hónapra tervezzük, a foglalkozási anyagot 1 témakörre előre. Az óvónők havonta megbeszélést tartanak, melyen értékeli az elmúlt időszakot és egyeztetik a következő teendőket, ezek alapján a pedagógiai terveken változtathatnak. Az eltelt időszak értékelését a csoportnaplóban, a gyermekek fejlődését az erre a célra készített nyomtatványon folyamatosan végzik.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése:

Minden gyermekről óvodába lépésétől kezdve személyiség naplót vezetünk, mely tartalmazza az óvodáskor előtti anamnézist, a gyermek állapotát az óvodába lépéskor, a fejlődés nyomon követését (testi, értelmi, szociális, verbális képességek) a gyermekek mérését, fejlesztési tervét, három havonkénti értékeléseit.

Ellenőrzés és értékelés rendszere

Az óvodában ellenőrzési joga van az óvodavezetőnek.
Ellenőrzési munkáját előre bejelentett időpontban végezheti.
Az ellenőrzési folyamat a csoport neveltségi szintjére és a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére irányul.

A gyermekek mérése, értékelése:

Négy nagy területet mérünk:

- Értelmi képességek
- Testi képességek
- Verbális képességek
- Szociális képességek

Az óvónő a folyamatos feljegyzések alapján állapítja meg az erősségeket, hiányosságokat és ennek megfelelően fejleszti az egyes gyermekeket a differenciálás elvét alkalmazva.

Kapcsolatrendszer:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Nagy hangsúlyt fektetünk a családokkal történő együttműködésre, amelynek formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógusok figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel amelyek óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező.

Az óvoda és a család kapcsolata:

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a program új lehetőségeket tár fel. Az óvoda a néphagyományörzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a nép, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét.

Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt.

Az óvodában folyó néphagyomány ápolás hatására a családoknál olyan szokások jelennek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek: vállalják, magukénak kezdik vallani a múlt értékeit.

A gyermek az együttlétekből a családi – óvodai egymáshoz tartozás örömét kapja örökölni. A közös együttlétek során a szülőkben és a gyermekekben nő a közös tevékenységek iránti igény.

Feladataink

- *A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése a különbözőség elfogadásának közvetítése neveli a pedagógus.*
- *A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése.*
- *Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása*
- *A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.*
- *A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás normarendszer elfogadtatása*
- *A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.*
- *A családok kultúrájának megismerése, közvetítése*

Az együttműködés alapelvei

- *A nevelésben a család elsődlegességének elismerése, tisztelet a szülő iránt.*
- *A család szokás-norma rendszerének megismerése, elfogadása.*
- *A gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás.*
- *Pedagógiai elvünkkel egyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása, eredményességének figyelemmel követése*

A család és az óvoda kapcsolatának szinterei, alkalmai:

- Beiratkozás
- Anyás beszoktatás
- Szülői értekezletek
- Családlátogatások
- Nyílt napok
- Fogadóóra
- Sz. M. K. hatékony működése
- Közös ünneplések
- Közös udvarrendezés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- *Családi munka délelőttök /karácsony, húsvét, farsang/*

- *Családi kirándulások*
- *Családi gyermeknap*
- *Egészségvédő projektnap*
- *Kérdőívek: elégedettség vizsgálat*

Az óvodában létező hagyományos kapcsolattartási formákat a programból fakadó tartalmi sajátosságok gazdagítják, egyben hatnak a családok szemléletmódjára. A közös tevékenységek felébresztik az otthoni kipróbálás vágyát, egyre több család életmódjában évről évre visszatérően jelennek meg az ünneplés óvodában látott elemei.

A közös együttlétek érzelmi többletet jelentenek a résztvevő felnőtteknek, gyermekeknek, mindenki kölcsönösen tanul, gazdagabbá válik.

Egyéb partnerkapcsolatok:

Az általános iskolával a kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme.

A kölcsönös látogatások, közös ünneplések lehetőséget adnak egymás munkájának megismerésére, a programok összehangolására.

Mivel egy épületben, közös irányítás alatt működik az óvoda és az iskola, így a pedagógusok és a gyermekek napi kapcsolatban állnak egymással.

Ez megkönnyíti az óvodás gyermekek iskolába való beszkokását, hiszen ismerős helyre, jól ismert felnőttek és gyermekek közé kerülnek.

A két intézmény szétválása után is célunk megőrizni jó kapcsolatunkat a kialakult hagyományok, jó gyakorlat folytatásával.

Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi sajátosságok, szokások figyelembe vételével korrekt kapcsolatra törekszünk az iskolával. Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítésére gazdag programot dolgoztunk ki és valósítunk meg, évek óta.

Az együttműködés alapelvei

- *Kölcsönös nyitottság, bizalom nevelőpartneri viszony*
- *Közös dokumentumok ismerete*
- *Nevelési feladatok összehangolása*
- *Kölcsönös hospitálás, közös továbbképzésen való részvétel*

Kudarcmentes iskolakezdet és az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése Feladataink:

- *Az iskolakészültséget támogató pedagógiai munka (tanulási képességek, kulcskompetenciák, egyéni differenciált képességfejlesztés)*
- *Képességfejlesztő programok megvalósítása (Fejlesztő Team, Difer mérés bevezetése, közös értékelése)*
- *Tanulási zavarok kialakulását megelőző módszerek alkalmazása (Dyslexia megelőző programok, korszerű tanulási munkaformák, drámapedagógia, konfliktuskezelési technikák)*
- *Az iskolaválasztás segítése (tanítónők megismerése, nyílt napok, közös kirándulások)*
- *Közös szabadidős programok szervezése (közös évnyitó, közös játszóházak, sport rendezvények, kirándulások)*
- *Hospitálásra épülő együttműködés (jó gyakorlatok megismerés, „áttanítás” az iskolába, óvodába)*
- *Gyermekek fejlődésének után követése (Difer mérés kontrollja az iskolában)*

Az együttműködés formái

- *Látogatások, tapasztalatcserék, közös programok, bemutatók, fórumok, egymás rendezvényein való részvétel*

Az együttműködés tartalma

- *Pedagógusok kölcsönös látogatása az óvoda nagycsoportjába, ill. az első osztályba.*
- *Az intézményi programok megismerését célzó fórumok, előadások szervezése*
- *Az óvodai szokások megtartását célzó, új szokások kialakítását segítő szakmai feladatok ellátása („áttanítás”)*
- *Folyamatos tervszerű ismerkedés az intézmények munkájával és a gyermekekkel (nyílt napok, iskolai óvodai látogatások)*
- *A z intézményi programokon való részvétel (szabadidős, szakmai előadás, szülő értekezletek)*

(Az együttműködés részletes tartalmi elemeit az évente megújított Együttműködési megállapodás tartalmazza)

A fenntartóval való kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

A Polgármesteri Hivatal Gyermekjóléti szolgálat vezetőjével gyermekvédelmi felelősünk tartja a naprakész kapcsolatot, az étkezési segélyezés-, karácsonyi ajándékozás és az óvodáztatási támogatás biztosítása érdekében.

Az orvossal és a védőnővel folyamatos kapcsolatot tartunk.

Rendszeresen ellenőrzik a gyermekek testi fejlődését, egészségét.

A találkozások alkalmával, a gyermekekkel megismertetjük munkájuk fontosságát, segítünk leküzdeni esetleges félelmüket.

A Nevelési Tanácsadó munkatársaival szintén aktív kapcsolatot tartunk fenn a gyermekek fejlődése érdekében. Hetente logopédus és fejlesztő pedagógus foglalkozik a rászoruló gyermekekkel, szükség szerint a pszichológus munkáját is igénybe vesszük.

Egyház

Figyelembe vesszük a lelkiismereti és vallásszabadságról szóló rendelkezést, amely óvodánkban lehetőséget biztosít, speciális szolgáltatások keretében hittan igénybe vételére.

Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk a hitoktató számára a helyet.

Az együttműködés tartalma

Heti rendszerességgel hitoktató foglalkozásszervezése az óvodában

Ünnepek előkészítése, templomban szervezett program megtekintése

A hitoktató részvétele az óvodai rendezvényeken

A folyamatos szakmai képzés biztosítása érdekében kapcsolatot tartunk a területileg illetékes POK munkatársaival, a kistérségi óvodai szakmai munkaközösséggel, értekezletek, előadások, bemutatók keretében.

A családsegítő munkatársával

A gyermekvédelmi felelős és munkájának programja az adott év munkatervében kerül rögzítésre. Minden tanév elején az alábbi szempontok szerint méri fel a gyermekek családi helyzetét:

- A család anyagi helyzete
- Lakásviszony
- A szülők nevelési felfogása
- A gyermek gondozása, ellátása
- A gyermek egészségi állapota
- A szülők egymáshoz és a gyermekhez való viszonya
- Az óvodai neveléshez való viszonyulás.

Veszélyeztetettség okai:

- Nevelési hiányosságok
- Erkölcstelen családi környezet

- Italozó szülők
- Bűnöző családi helyzet
- Rossz lakásviszony
- Egészségügyi okok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolat

Az óvónő feladata:

- Felismerje a problémát
- Keresse az okokat
- Nyújtson segítséget
- Jelezze az illetékes szakembernek

Már a tanév elején kiszűrjük a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket, s figyelemmel kísérjük sorsuk alakulását. Névsorba vétel után egyeztetjük a feladatokat a község gyámügyi feladatait ellátó jegyzővel, szükség esetén jelentést teszünk a Családsegítő szolgálatnál.

*A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása
Kapcsolatépítésre törekszünk külföldi magyar óvodákkal és - lehetőség szerint –
szakmai kapcsolatot tartunk fenn.*

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Az óvodai élet tevékenységformái

- Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában
- Játék
- Mozgás
- Az esztétikai neveléshez kapcsolódó tevékenységek

1. irodalom, anyanyelv
2. zene: ének, zene, énekes játék
3. vizuális tevékenységek: rajzolás, mintázás, kézimunka
4. a környezet esztétikája

- A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

1. környezeti nevelés és néphagyomány ápolás
2. környezetvédelem
3. környezetalakítás

4. matematikai jellegű tapasztalatok szerzése
5. munka jellegű tevékenységek
6. tanulás

A néphagyományőrző tevékenységek tartalma:

Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja a gyermeket. Az anyagok állandó jelenléte cselekvésre készíti, fejleszti alkotóképességét. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják a tevékenységét, gazdagítják a játékát, alkotásra kész emberré teszik. A mindennapok tevékenységében jól beleilleszkedik a játékeszközök készítése. Az óvónők segítségnyújtása közben jó alkalom nyílik a beszélgetésre, a népmesék, dalok, mondókák, versek felidőzésére. A népszokásokhoz fűzött, az óvónők által elmesélt történetek hatást gyakorolnak erkölcsi ítéleteik alakulására, magatartáskultúrájukra, viselkedésmódjukra. Az udvari játékok a hagyományápoló tevékenységekkel bővülnek. A természetes anyagokkal való műveletek mellett a dalos játékok, a népi sportjátékok játszására is sor kerül. A dalos játékok a zenei fejlesztésben és az érzelmi nevelésben, a népi sportjátékok az állóképesség, az egészséges küzdőszellem alakításában kapnak fontos szerepet. Az óvoda udvara, környéke, a séták, kirándulások jó lehetőséget adnak a természet, a környezet megszerettetésére, az évszakok változásaiból fakadó népi időjóslások felidőzésére. A szülőföld szépségeinek megláttatása, a környezet alakítása, - amelyben a gyermek közvetlenül részt vesz, - alakítja vizuális látásmódját. Ez az alap, melyre a gyermekek művészetre nevelése épül. A népi kultúra tárgyai, a népköltészet alkotásai a gyermek érzelmein át hatva épülnek be a gyermek ízlésvilágába. Zenei, irodalmi és vizuális nevelése is a gyökerekből táplálkozik, amelynek anyaga a népművészet értékes alkotásai.

A mindennapi élet tevékenységei és a jeles napok a néphagyományokban szorosan összetartoznak. Az óvodában megünnepeelt jeles napokkal színesebbek lesznek a hétköznapiak és fel lehet kelteni a gyermekek érdeklődését az egyházi és a zászlós ünnepek iránt is. A névnapok közül elsősorban azok váltak jeles napokká, amelyekhez történelmi események, természeti megfigyelések és bizonyos munkafolyamatok kapcsolódtak.

Az óvónő a folyamatban:

Az óvónő a néprajzi ismereteit folyamatosan bővíti. Összegyűjti szűkebb környezetéé hagyományait. A tárgyalatás, a környezetalakítás technikai fogásait elsajátítja. A néphagyományőrzés elemei mértéktartóan jeleníti meg az óvodai környezetben. Az óvónő az óvodai nevelés folyamatában megteremti a hagyományőrző tapasztalatszerzés feltételeit, lehetőségeit. Ezáltal a gyermekek és a szülők a természethez és a hagyományokhoz való kötődést egyénileg és együttesen is átélhetik és azokat önmaguk számára újratemtik. Az óvónő egyrészt a folyamatos napirendben, a játéktevékenységbe ágyazottan tervezi és szervezi a hagyományőrző

cselekvési formákat. Másrészt a családok együttműködő részvételével teremt megfelelő alkalmat.

A hagyományörzés személyiségfejlesztő hatása:

A néphagyományörző szellemben nevelkedett gyermek, alkotó kölcsönhatásban él a környezettel, természettel, ráérez arra, hogy a világot képes átalakítani. Megismeri a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik. Alapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretet érzése.

A gyermek saját és társai megismerésével – ki milyen feladatra a legalkalmasabb, kiből milyen képesség a legerősebb – szolgálja társait, a közösséget. Személyes kapcsolatokon keresztül közvetve vagy közvetlenül tanul, kifejleszti kezűgyességét, képességeit. Az anyaghoz, a mesterséghez, az alkotáshoz, munkához való viszonyáról a tevékenységeken keresztül fontos tudást szerez. Beilleszkedik, alkalmazkodik. Megízleli az anyanyelv szépségét, játékosságát, zeneiségét. Eligazodik a világ dolgaiban, mérlegel, dönt, normákat, szabályokat alkot és használ. A néphagyományban az egyén szerepe mindig kisebb, mint a közösségé. Az egyén mindig jelen van, szerepe van a munkában, az alkotásban, az örömben, a bánatban, a játékban.

A népi tárgyak formakincse, a technikák, az anyagokkal való munkálkodás és kísérletezés kifogyhatatlan lehetőséget rejt a fejlesztés számára.

JÁTÉK

A játék és a hagyományörzés kapcsolata:

Egy családi légkörű, rugalmas életrend alkalmas arra, hogy a hagyományörzést az óvoda keretein belül megvalósítsuk. A régen feledésbe merült, vagy éppen a mai generáció számára ismeretlen játékok, népszokások, hagyományörző tevékenységek, játékeszközök felelevenítésre kerülnek. Ezzel színesedik, gazdagodik a gyermekek élete, bővül a nevelés eszköztára. Ez a komplex hatásrendszer nyugodt légkörben, kiegyensúlyozott, derűs óvónői viszonyulással érhető el. A játék a kisgyermek életében a legkomolyabb tevékenység, amely létfontosságú. A játék örömforrás, önmagáért való. Örömet okoz maga a cselekvés, manipuláció, elképzelés. A gyermek, játék közben ismerkedik a világgal, megismeri a véletlen és a valószínűség törvényeit. Összekötötést jelent élő és élettelen környezetével, ismerkedik, tapasztalatokat szerez, reagál. Kíváncsisága belső indíttatású, amely ismeretszerzés is egyben. A játék állandó erőforrás, az érzelmek megjelenésének domináns tere. Az élményeknek meghatározó szerepük van a játékban. A gyermek élményeit a játékban sokszor rejtett formában, néha szelídített feszültséggel éli át. Ez segíti élményei, tapasztalatai feldolgozásában, a maga kedve szerint alakítja át a megfigyelt valóságot. A gyermek állandó belső készletét, hajlandóságot mutat a játékra. A játék

vágymegjelenítés is. A gyermek kívánsága, óhaja a játékban mindig beteljesülhet, nem ütközik akadályba. Keresi helyét a felnőttek világában. A konfliktusok birtoklási vágyból, önérvényesítési törekvésekből, ellentétek ütközéséből fakadnak. Ez természetes jelenség. A játékban gyakorolható ezeknek a problematikus helyzeteknek az önálló megoldása. Az Én tudat erős dominanciája mellett megjelenik a Te és a Mi fogalma. A közös játékot áthatja az összetartozás érzése is. A játék a későbbi tevékenységformákat is megalapozza, így a munkát és a tanulást is.

A játék feltételrendszere:

A hagyományörző tevékenységeknek a beiktatása a tartalmas, elmélyült játék az alapja. A légkör nyugodt és biztonságérzetet keltő, melyben a gyermekek szabadon szervezik meg játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes környezetben könnyebb egymás elfogadása. A hely a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, az udvar, a park. A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. A délelőtt elkezdett játéktémát nemcsak délután, hanem akár több napon keresztül is játszhatják. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Időlegesen megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a hagyományörző tevékenységek, foglalkozások helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem borítja fel. A játékeszközök esztétikusak, igazodnak a gyermekek életkorához, elősegítik a sokoldalú fejlődést. A mai játékeszközöket harmónikusan egészítik ki az ősi – népi játékeszközök: rongybaba, kukorica hegedű, csuhé baba, csutka játékok stb. játékeszközök lehetnek még a természetben előforduló tárgyak is : termékek, kavicsok, ágak, falevelek, homok stb. a dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására. A gyermeki önkifejezőmódokat a bábozás eszközei teljesítik ki.

A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A játék tartalma:

A hagyományörző életmódban is a gyermekek saját elhatározásuk és kedvük szerint játszanak. A játék tartalma kiegészül a népi játékokkal:

- énekes, táncos játékok / szembekötősdí, gyűrűsdí, párcserélő játékok, leánykérő játékok, lakodalmas játékok, vásáros játékok, furfangos és szórakoztató játékok /
- mozgásos és küzdőjátékok / versengő – váltójátékok, várkörüljárás, sorjátékok, hidas játékok /
- népszokásörző dramatikus játékok

- népi játékszer készítése / bábuk, bútorok, rongybabák, kukoricaszár kunyhó stb. /

Mind ezek új tartalommal töltik meg a gyermekek játékát.

Az óvónő a folyamatban:

Fontos, hogy az óvónőt, a fantáziát serkentő és kíváncsiságot ébresztő derű jellemezze, törekszik a gyermeki személyiség megismerésére. Ehhez a játék sokrétű információt nyújt. A gyermek játékának követése intenzív együttélést kíván az óvónőtől. A „játékból való olvasni tudás”, empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel. Az óvónő ráérez a gyerekek lelki állapotára, empátiája segítségével a felmerülő problémák okát kutatja, a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi. Magatartásával képes feloldani a feszültséget ill. az elszigeteltséget, aminek az óvónő és a gyermekek közötti jó kapcsolat az alapja. Megerősítő viselkedésével alakítja a csoport toleranciáját, elfogadhatja a magányos vagy agresszív, azaz eltérő viselkedésű gyermeket. A felnőtt beavatkozása csak mintaadás, megoldási lehetőségek felállítása, választhatóság, valamint a testi épség megőrzése szempontjából indokolt. Az óvónő elemző képessége ad eligazítást abban, hogy az adott gyermeki játék igényli-e egy újabb ötlet vagy eszköz adását. Mérlegeli, jelent-e továbblépést, ha a felnőtt bekapcsolódik és egy-egy apró cselekvéssel, mozzanattal új lendületet ad, perspektívát kínál. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak. Az óvónő a hagyományos játékeszközök motiváló hatása mellett gondoskodik a dramatikus népszokások játékaihoz szükséges kellékekről, hangulati elemekről. Viselkedésével közös játékokra inspirál.

Az színvonalas óvónői bábjáték hatására a gyermekek kedvelt tevékenységévé válik a bábozás. A csoport játékszintje tükrözi az óvónő viszonyulását. Élmények nyújtásával gazdagítja a játékot. Az együttes játékban az óvónő lehet egyenrangú játéktárs, alárendelt irányított, vagy mintaadó modell is. Mintaadása a gyermeket utánzásra készíti. A gyermeket az utánzás mellett a szabályok is segítik az eligazodásban. A szabályok nem csak a társas játékokban, hanem a játékeszközökkel való bánásmódban, magában a játékban vagy a szokásrend alakításában is megjelennek. A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljeseedik ki, az óvónő ezt tiszteletben tartja a gyermekek által vállalt szabályokkal együtt. A játékszabadság nélkülönözhetetlen elemei a szabályok. Szokássá válásukkal megteremtik a játéktevékenység nyugalma a teremben és az udvaron. Az óvónő személyes példájával ösztönzi a szülőket a lakókörnyezetben fellelhető népi játékok gyűjtésére. Alkalmat teremt a játékok megtanulására, ami feltételezi a felnőtt és a gyermek közös tevékenységét. Az óvónő tudatosítja a szülőknél a játék személyiségfejlesztő hatását.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

A játékban a gyermek egész személyisége fejlődik. A játéknak az értelmi képességekre gyakorolt hatása jól mutatkozik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában. Fejlődik az észlelés, megfigyelőképesség, az önkéntelen és

szándékos figyelem, az emlékezet és felidézés, a képzelet működése, a gondolkodás. A játék közben felmerülő nehézségek leküzdése alakítja a gyermek intellektuális tevékenységét. A szituációk létrehozása megmozgatja a gyermek alkotó képzeletét, fantáziáját. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkészsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége. A gyermek mozgáskészsége is fejlődik, újfajta mozgásokat tanul, melyeket a szabadban és a teremben egyaránt gyakorol. Alakul térérzékelése, fejlődik nagymozgása és szenzomotoros ügyessége. A gyermek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához. Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, alakul illembeli viselkedése, udvariassága. Az átélt játékörömök, sikerélmények és kudarcok erős érzelmeket váltanak ki. A gyermek tanulja érzelmeinek kezelését. Gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt. Feszültségvezető hatása a gyermeket oldottá teszi. A siker újra-átélési vágya kitartásra ösztönzi. A játék felerősíti a szocializálódás folyamatát. A játékban a gyermek felfedezi a másikat, és más képet alakít ki önmagáról is. A közös játék öröme, az élmény együttes megtapasztalása alakítja a társakhoz való viszonyát. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése. Kommunikációs kapcsolatteremtő készsége fejlődik. A játékkörnyezet derűs harmóniája, biztonságot adó légköre, áttekinthető rendje ösztönzi a gyermeket a játékrend betartására. Mindezek hatására alakul a fegyelem, ami nem csupán játékfegyelem. A jó légkörű játékban a néphagyományőrző tevékenységek érzelmi többlettükkel a gyermek élményeit gazdagítják. A tartalmi gazdagítás kiteljesíti a felszabadult játék személyiségfejlesztő hatását. Ebben a folyamatban a gyermek személyisége a legteljesebben fejlődik és fejleszthető.

Meggyőződésünk, hogy minél inkább játszik a gyermek, annál inkább fejlődik, minél inkább fejlődik, annál inkább játszik.

A külső hatások belsővé válnak, az újabb hatások már ezeken keresztül hatnak. Pl.: meseszeretet- történetek elképzelése- képi látásmód kialakulása- kedvet kap a betűk világához- megtanul olvasni- szövegértővé, olvasóvá, könyvbaráttá válik.

MOZGÁS

A mozgás és a néphagyományőrzés:

A népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességének fejlesztéséről, erőnlétéről, az esztétikus, harmónikus mozgás kialakításáról. A gyermek mintát kapott a családban, a társaktól, a tágabb közösségtől. Felnőtt korára a játékok, a dramatikus szokások viselkedésmintája mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tette. A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. A program tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet a ritmusérzék és az egyensúlyérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szűkül le a

testnevelés foglalkozások, énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai:

- a természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása
- a mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába
- az egészséges testi fejlesztés
- a testi képességek és az ellenálló képesség alakítása, a szervezet erősítése
- differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a ritmusérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és helyes testtartás alakítása
- térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése
- a mozgásműveltség, a mozgáskoordináció fejlesztése, különösen a népi mozgásos és egyéb játékok által
- rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása
- az egészséges életmódra való készségek, jártasságok megalapozása
- családi szemléletformálás
- egészségóvás megelőzéssel.

A mozgás tartalma:

- szabad, spontán mozgás
- szervezett testnevelés

Szabad, spontán mozgás: A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekekkel, mert állandó belső késztetést éreznek a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolják azt. Az óvodaudvar lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, miáltal a gyermek természetes mozgásigény sokrétűen kielégül. A mozgásos népi játékok tere is igazából a kinti tér: szembekötődik, labdacica, célba dobások, ugróiskola stb. a gyermekek különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, mászások, bújócskázás, labdajátékok stb. téli időszakban havas, jeges játékokat szervezünk: csúszkálás, szánkózás, hógolyózás stb. a mozgásos játékok során is a gyermek maga választhatja meg a játékát, társait. A szabadidőben szervezett mozgásos játékokban a gyermek önként vesz részt. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.

Szervezett testnevelés: Tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, emelések-hordások, egyensúlyozások, a mozgásos játékok adják.

A testnevelés szervezeten két formában van jelen az óvodában:

- a mindennapokban, 10-15 percben, sok játékkal, a testnevelés foglalkozásokon már kipróbált gyakorlatok, mozgások beiktatásával, pergő ritmusú, frissítő mozgással, kötelező jelleggel.
- A testnevelés foglalkozásokon, amit az óvónő heti két alkalommal, kötelező jelleggel szervez, állandó napokon.

Az óvónő a folyamatban:

Tapasztalatokat szerez a család mozgáskultúrájáról, a gyermek fejlettségi szintjéről. A mozgásszükséglet kielégítéséhez olyan feltételeket teremt, amelyben a gyermek mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. Az óvónő a játéktevékenységek során mozgásos játékokat kezdeményez, vagy a gyermekek spontán kezdeményezését erősíti. Céltudatosan szervezi a népi mozgásos játékokat a teremben, a szabadban. Odafigyel a fiúk küzdőszellemének fejlesztésére, a testséma alakítását kiemelten kezeli. Figyelemmel kíséri a betegségből visszatérő gyermek állapotát, a kisebbek állóképességének, az egyes gyermek terhelhetőségének határait. A szervezett testnevelés fejlesztő hatását tudatosan tervezi.

A mindennapos torna és a testnevelés foglalkozások szervezése a szabadban, ill. az átrendezett csoportszobában történik. A jó hangulatú szervezett testnevelést a játékos hangvétel, rövid, érthető utasítások, a kevés várakozási idő, a foglalkozásvezetés pergő üteme jellemzi. A pozitív megerősítés, az óvónői mozgásminta, a jókedvű mozgás dominál.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása:

A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza a teljesítőképességét. Segíti az új mozgásformák kialakulását, begyakorlását, a mozgásszervek fejlődését. Alakítja a mozgásokat és a játéktudat szintjét. A mozgásos játékok erősítik az egymásra figyelmet, az együttműködési készségeket, leszoktat az önzésről. A szabálytartás az önuralmat segíti, alakul az egészséges versenyszellem. Fejlődik a gyermek kitartása, koncentrációképesége és állóképessége. A mozgás örömelemény, érzelmi hatásokat vált ki. Fejlődik a gyermek érzelmi, szociális és értelmi képesége.

Harmónikus mozgása hat gondolkodásának fejlődésére, kombinatív képességére. A gyermek mozgásán keresztül ismeri meg a világot. A programban a mozgásfejlesztés tartalma bővül a népi sportjátékok által nyújtott mozgásformákkal. A nap folyamán a gyermek állandó mozgásban van. A felnőtt az önpróbálkozásnak helyet ad, türelemmel kivár, balesetveszély esetén közbelép.

AZ ESZTÉTIKAI NEVELÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az esztétikum és a néphagyományörzés:

Az esztétikai nevelésben fontos szerepet kap a tárgyi és a szellemi művészet. Egyes területei áthatják a gyermeki személyiségformákat, gazdagítják a cselekvési lehetőségeket:

- A népköltészet: mondóka, népmese, szólások, közmondások, találós kérdések, rigmusok stb.
- A népi díszítőművészet: fonás, szövés, agyagkerámiák, bőrmunkák, tojásfestés, hímzés stb.
- A népzene, néptánc, népi gyermekjátékdalok
- A népi gyermekjátékszerek és játékok
- A népi színjátás, dramatikus népi játékok: karácsonyi pásztorjáték, Lucázás, pünkösddölés, lakodalmak stb.

Az esztétikai nevelés célja, feladatai:

- A szép, a harmonikus felfogásához, átérzéséhez szükséges képességek alapozása.
- Megláttatni a szépet a környezetben, a természetben, a művészetben.
- Ízlésformálás, önálló alkotásra készítés, tehetségfejlesztés.

Az óvónő a folyamatban:

Személyes példájával a művészetek, a környezet nyújtotta szépségek felismerésére nevel. Megfelelő kultúráltsággal használja környezete eszközeit, tárgyait. A gyermek esztétikai igényének alakítója, formálója.

Az esztétikai nevelés személyiségformáló hatása:

Az esztétikai nevelés komplex és mégis egyedi folyamatában az egész személyiség fejlődik. Az alábbi személyiségjegyek alakulnak: nyitottság, alkotási vágy, önálló alkotókészség, művészetek iránti fogékonyság, problémamegoldó készség, másság elfogadása.

Az óvodai esztétikai nevelés területei:

- Irodalom: mese, vers
- Zene: ének, zene, énekes játék
- Vizualitás: rajzolás, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka
- A környezet esztétikája

IRODALOM: MESE, VERS

Az irodalom és a néphagyományörzés:

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mondókákat, verseket, meséket régen a szájhagyomány élte. A kisgyermeket születésétől „irodalmi környezet”, vette körül. Az altató, a dúdolók, az ölbe-vevők érzelmi biztonságát erősítették. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végigkísérték a gyermekort. A program ezt az irodalmi hatást kívánja őrizni. A programban a mese, vers, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik, *de helye van a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek éppúgy, mint a klasszikus és kortárs irodalmi művészetnek.* A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg kulturális anyanyelvét.

Az irodalmi nevelés célja, feladata:

A gyermek szívesen hallgassa a mondókát, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények aktív, érzékeny befogodójává. A változatos irodalmi élmények nyújtásával a vágy felébresztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt. A későbbiekben így válik a gyermekből lelkes olvasó, színház- és múzeumlátogató, az esztétikai élményekre érzékeny ember.

Az irodalmi anyag tartalma:

Az óvodáskorúak verse elsősorban a népi mondóka, melyeknek nagy része mozgással is lejátszható. Ezen mozgásos játékok nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, az egymásra figyeléshez, testünk, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, az óvónő- gyermek, gyermek- gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában. Játzásuk, gyakorlásuk hozzájárul az óvónő és a gyermek közötti intim kapcsolat kialakulásához. Ilyenek: a felnőttek játéka a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák stb. A gyermekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, ezért minden nap hallgatnak mesét. A mese a mindennapi világgal össze nem egyeztethető, tartalma mesebeli. A mese egyben reális gondolatokat is közöl a gyermekkel. Közli, hogy a világban jelen van a jó is és a rossz is. Átala a gyermek etikai világképet kap. A népmesék lehetnek állatmesék, novellamesék, tündérmesék. A néphagyományörző irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, mondásoknak és dramatikus népszokásoknak. A versek mesék ismétlése bábozással, dramatizálással, árnyjátékkal stb. történik. A bábozás a gyermek első „

színházi „élménye. A bábozás szerepe fontos, mert a báb szóra késztet. A mese, vagy a dramatikus népszokás élménye a gyermeket spontán dramatikus játéokra késztetik.

Az óvónő a folyamatban:

Az óvónő megismeri az egyes gyermekek otthonról hozott irodalmi élményeit és beszédértésének fokát. Biztonságot adó légkört teremt, ahol a gyermek bátran kezdeményezi a hallott irodalmi élmény átadását. Az óvónő előadása összhangban van metakommunikációs jelzéseivel, így lesz verselése, mesélése hiteles, a gyermek alkotó képzetére ható, fantáziagazdagító. Az óvónő segíti a gyermek önálló dramatikus és bábos kezdeményezéseit. A rendszeres lehetőségnyújtás, az óvónői megerősítés eljuttatja a gyermeket, hogy egyre gazdagabb szókinccsel, egyre magasabb dramatikus játékszínen adja vissza élményeit. A dramatizálásnál, ahol kell, ott segít. A mese cselekményének az eljátszásán van a hangsúly, kerüli a szöveg betanítását, hagyja játszani a gyermekeket a fantáziájukkal, a nyelvvel. Figyelmet szentel az irodalmi környezet megteremtésére. Az óvónő az irodalmi foglalkozásokat kötetlen módon szervezi. Épít a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre, de kezdeményez maga is. A foglalkozásokat átgondolt anyagválogatás, az irodalmi anyag tudatos időrendi ütemezése előzi meg. Az óvónő megteremti a meséléshez szükséges családi, szeretetteljes légkört. A gyermekekkel szemkontaktust teremt, mesélése hatására a gyermek belső képet alkot. A gyermeki várakozást kielégítő irodalmi élmények hatására az irodalom foglalkozás a gyermek mindennapos igényévé válik.

Az irodalmi nevelés személyiségformáló hatása:

Az óvónői beszédminta alapján a befogadás, a gyakorlás által a gyermekek kiejtése csiszolódik, gyarapodik szókészletük. A mechanikus bevésésből fakadó sikerélmény ösztönzőleg hat a gyermek tanulási folyamatára. Anyanyelve, irodalmi szépérzékenysége tökéletesedik. A népmesék, mondókák, az irodalmi művek hallgatása, mondogatása közben erősödik az egymás iránti figyelem, az összetartozás élménye is. Az irodalmi élmény érzelmeket vált ki a gyermekben. A gyerek átéli a sok pozitív érzélem, öröm, boldogság, lelkesedés, csodálkozás, derű mellett a negatív érzéseket, az igazságtalanságot, szomorúságot, bánatot is.

A népi mondókákban rejlő ritmikusság képes a gyermeket vidámabb, jobb hangulatba emelni, a belső feszültségét levezetni, mozgását összerendezettebbé alakítani.

Konfliktuskezelési módjuk, problémamegoldó készségük a népmesei minták hatására alakul. A népmesék cselekménye állásfoglalásra készíti a gyermeket, ami erkölcsi érzékük, avagy ítélőképességük alakulását segíti. Az élmények hatására kötődésük alapozódik a népköltészet értékei iránt.

ZENE: ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

A néphagyományőrzés és a zene kapcsolata:

A mondókák, népi játékok hozzátartoznak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor érzelmeiket, örömeiket, bánatukat is eképpen fejezték ki. Gyermeküket éneklésre ringatták a bölcsőben, minden alkalomnak megvolt a dal és szokásrendszere. A program erre a néphagyományra építkezve alakítja ki zenei nevelését, juttatja a gyermeket sajátos élményekhez, teszi gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világát.

A zenei nevelés célja, feladata:

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás.
- A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.
- Játékos zenei alkotókedvük ösztönzése.
- Az esztétikai, a zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.

A zenei nevelés tartalma:

- Népi mondókák/ magyar és roma/
- A pentaton karakterű, 6 hangterjedelmű népi dalos- játékok/ magyar és roma/
- A zenehallgatás dalanyaga/ magyar és roma/
- Az énekes népszokások
- A készségfejlesztés zenei elemei

A mondókák, játékok: ölbevevős, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók stb.

A dalos játékok: állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékba hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas játékok, kapus játékok, küzdő játékok, sorjátékok, csúfolók stb.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. A mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben fontos szerepet játszik. Lehetőség nyílik a népi hangszerek megismerésére, készítésére is: köcsögduda, citera, nádsíp, lopótök duda, levélsíp, fűzfa síp, furulya

stb. a gyermek által önállóan elkészíthető hangszerek: dióhéj pengető, kukorica hegedű, a romák által használt kanál, kupa, ritmusfa.

A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A zenehallgatás anyagát a népdalok és műdalok alkotják, élő előadásban.

Az óvodában játszható énekes népszokások:

- Lucázás
- Pásztorjáték
- Farsang
- Pünkösdölés
- Újévköszöntés
- Lakodalmás

A készségfejlesztés zenei elemei:

- Tiszta, csengő hangképzés
- Egyenletes lüktetés
- Dallam és ritmusvisszhang
- Lassú- gyors érzékelés
- Halk-hangos érzékelés
- Magas-mély érzékelés
- Ritmus érzékelés
- Zenei hangsúlyok kiemelése
- Zörejangok megfigyelése
- *Zenehallgatás és mozgásos kifejezés kombinációja/ kompetencia alapú programcsomagból/*

Az óvónő a folyamatban:

A zenei nevelés megkívánja, hogy az óvónő szeressen és tudjon tisztán énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással. Az éneklés segítséget nyújt a beszoktatás időszakában. A mindennapos éneklés kapcsolódhat spontán kialakult játékhelyzetekben, kezdeményezhetik a gyermekek, vagy az óvónő. Fontos az óvónő módszertani kultúráltsága, naprakészsége, a dalanyag igényes válogatása. A részvétel önkéntes, a gyermekek maguk döntenek el, hogy aktívan részt vesznek e benne, vagy csak hallgatói, szemlélői maradnak.

Az óvónő gyakran énekel népdalokat, melyek hangulatfokozói lehetnek egy-egy hagyományörző cselekvésnek, pl. tréfás dalok a farsangi készülődésben. Az ünnepvárás és a készülődés hangulata énekléssel, zenéléssel, zenehallgatással teljesedik ki. Az óvónő helyet, teret enged a gyerek zenei önkifejezőmódjának

gyakorlására. A tanult mondókák, dalok, mozgáselemek gyakorlása mellett segíti az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat: szövegben, dalban, ritmikus mozgásban.

A zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása:

Az ölbe vevős, mondókás játékok, a testközelség, az érintés, pozitív érzelmeket ébresztenek, szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában.

Az egyszemélyes játékhelyzetekből fejlődik ki a gyermek éneklési kedve. A kiszámolók segítik az igazságos döntésre törekvést a konfliktusok megelőzését. A küzdő játékok erősítik a fiúk egészséges küzdő szellemét, nemi hovatartozásukat. A dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait is közvetítik. Mit, hogyan illik egy lánynak stb. A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedési szokásait adják tovább. Mindezek a mozgáskultúrát is gazdagítják. A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét, a fegyelmezettséget. A gyermek harmónikus, ritmikus mozgása alakul, ami a tánc alapja. A hangszeres játék felkelti a gyermek érdeklődését, rácsodálkozást ébreszt, különleges világot teremt. A zenei nevelés hat a gyermekek érzélemvilágára, esztétikai fogékonyságára. Megalapozza a zenei befogadás képességét, emléknymai fellelhetők a gyermekek improvizálásában. Az öröm újra átélésre készíti, amit a társakkal együtt szerzett élmény is fokoz. A zene, mint esztétikum felfedezése, átélése és létrehozása szükségletként épül be a gyermeki személyiségbe.

VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉGEK: RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, ÉPÍTÉS, KÉPALAKÍTÁS, KÉZIMUNKA

A vizuális nevelés célja, feladatai:

- A gyermekekben formálódjanak a vizuális alkotásokhoz, a befogadáshoz szükséges készségek.
- A gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei mellett ismerjék meg és használják a régi gyermekkor játékkészítő és a népi kismesterségeket őrző technikáit, eszközeit.
- Alakuljon kézügyességük, vizuális alkotókészségük, és esztétikai igényük a múlt, a jelen értékei iránt. Alapozódjon a „művészeti látás” képessége.
- *Ismerkedjenek meg műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyak környezettel.*
- *A gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása, a tehetségigéretnek bátorítása.*

A vizuális tevékenységek tartalma:

A rajz, a festés, a kézimunka mellett megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek is:

- A népi kismesterségek technikái
- A jeles napok jelképkészítő technikái

A kézimunka sorában megjelennek a kézi szövés alapelemei: sodrások, fonások, szövések. Kedvelt tevékenység a tojás- írókázás, batikolás, varrás, agyagozás, játékeszközök készítése, *gyertyamártogatás* stb. A jeles napi készülődés során a gyermekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében: adventi koszorú, mézeskalács, Luca- búza, májfa szalagozása stb. A gyermekek kedvelt tevékenysége az építés természetes anyagokból: homok, kukorica csutka, kóro, kavicsok stb.

Az óvónő a folyamatban:

Betekintést nyer a családok vizuális kultúrájába, bevonja őket az óvodai készülődésekbe, ismereteket szerez a gyermek vizuális készségi szintjéről. Személyes hatóerővel rendelkezik, tud gazdálkodni a térrel és az idővel, így az általa ismert ábrázoló tudást hitelesen, utánzásra, alkotásra készítően tudja átadni. Épít a gyermekek kíváncsiságára, megadja számukra a választás lehetőségét, anyagban, témában, technikában. Egyénileg megerősítően nyújt segítséget a gyermek továbbfejlesztése érdekében. A változatos tevékenységek gyakoroltatása során nem feledkezik meg a gyermek rajzában megnyilvánuló jelzések követéséről, nem hagyja hogy rajzolása sematikus legyen. A gyermek az ösztönös firkálástól a vizuális percepció hatására újraalkot, ez elvezeti a tudatos rajzoláshoz. Mozgásfantáziáját hagyja kibontakozni, és segíti fejlődni. A népi kismesterségek, a tájházak, a népviseletek, a környezet megfigyeltetésével gazdagítja a hagyományos élményanyagot. Gyűjtési alkalmakat szervez a természetes anyagok, termékek, termények, állati eredetű anyagok / gyapjú/ beszerzésében. A nyugodt vizuális alkotás, a használatos anyagok és eszközök tárolása a csoportszobában történik. Hely hiányában műhely kialakítása nem lehetséges. Az elkészült tárgyakat a gyermekek használják.

Vizuális tevékenységet az óvónő az udvaron, a parkban is szervezhet. Az óvónő a foglalkozásokat kötetlen formában szervezi, kezdeményez, de épít a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára. A vizuális tevékenységek lehetőségét egész nap biztosítja a gyermekek számára. Az óvónő által kezdeményezett egy-egy tevékenységi forma legalább egy héten keresztül gyakorolható. A gyermekek a vizuális tevékenységet már érkezéskor választhatják, és átmenetileg gyakorolhatják ill. folytathatják. A hagyományápoló

tevékenységformák időrendben kapcsolódnak az „Évkör”-ben tervezett tevékenységekhez, de gyakorolni az esemény után is lehetőség nyílik.

A vizuális tevékenységek személyiségfejlesztő hatása:

A gyermek a vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéli az alkotás örömét, a sikerélmény, pedig újabb alkotásra motiválja. Formálódik alkotó képzelete, ábrázoló képessége, önkifejezési módja. Az óvónői leleményesség hatására problémamegoldó képessége fejlődik, kezdeményezővé válik, önbizalma erősödik. A természet és a természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására és a finom-motorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéséhez új terepet szolgálnak. Egyben hozzájárulnak a természettel való együttélés folyamatosságához. A természet látványa segíti a vizuális funkciók, azaz a szín, forma, alak észlelés fejlődését. A változatos cselekvések során a gyermek alkotóképessége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. A gyermek képessé válik arra, hogy megfigyelését átértelmezze, azokat új kombinációkban alkalmazza. Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkréttá válik. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják tevékenységüket, gazdagítják játékukat, alkotásra képes emberré teszik őket. Közben finom-motorikus készségük fejlődik.

A környezet esztétikája:

Az esztétikai nevelés érzékszerveken, érzelmeken átható folyamat. A gyermek fogékonysága által minden őt körülvevő környezeti ingerre tevékenyen reagál. A gyermekre hat a közvetlen környezete, valamint a távolabbi, az óvoda és a település önmaga. Az óvoda egyrészt kompenzáló szerepet tölt be, másrészt teljes megjelenésében alakítja az esztétikum iránti fogékonyságot. Az óvodai környezetet a tagoltság, az egyszerűség és a tágasság jellemzi. Díszítőtárgyaink között megtalálhatók mind a régi, mind a mai világ eszközei, motívumai.

Az óvoda dolgozói személyes példamutatással igyekeznek modellt nyújtani a gyermekek és a szüleik számára. Ünnepnapokon az egész óvoda „ünnepi ruhát” ölt. Az ünnepi viselet ízlésformáló, hangulatfokozó élmény. A gyermek megtanulja, hogy az ünnepnapokhoz más viselet, viselkedés illik. Az élmény nem csak az összetartozás élményét erősíti, hanem az esztétikus környezet, öltözködés iránti igény is alapozódik.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉRE NEVELÉS

A környezet és a hagyományörzés:

Az emberiség régebben még együtt lélegzett a környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és a hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában örökölt meg. A következő generációk jövője, léte attól függ, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

A program tudatosan épít:

- A gyermek életkori sajátosságaira
- A természetben gyökerező tevékenységek és a néphagyomány ápoló tevékenységek érzelemfokozó hatásaira.

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetterre kész cselekvőkészség, mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

A külső világ megismerésére nevelés célja:

- *A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.*
- *Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.*
- A természeti és a szűkebb lakókörnyezethez való viszonyulás alapozása. Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- A gyermekben alapozódnak a környezet -harmónikus viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok.
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományörző tevékenységekkel
- Matematikai tapasztalatok szerzése.

A külső világ megismerésének tartalma:

- Környezeti nevelés matematikai tapasztalatszerzéssel
- Környezetvédelem
- Környezetalakítás

- Mindennapos néphagyomány-ápoló tevékenységek
- Közösségért végzett munkajellegű tevékenységek

Környezeti nevelés és néphagyomány ápolás:

A gyermek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: család, az óvodai környezet, a foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, állatok, növények stb. egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg. Az ember, a természet, a hagyomány sajátos kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- Az évszakok változásából fakadó időjárást megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve.
- Az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok: vetés, gondozás stb.
- Termések, gyógynövények gyűjtése az óvoda környékén, szüretelések, befőzések, gyümölcsaszalások.
- Madarokról való gondoskodás.
- Jeles napok előtti készülődések.
- Rendszeres környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

A környező valósággal való megismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről, az óvónő különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatokat tartja fontosnak pl. játékokban párosítanak: csésze-csészealj, halmazokat képeznek: játékválogatás stb. Ismerkednek a mennyiségekkel: terítéskor, társasjátékok játszásakor stb.

Összehasonlító méréseket végeznek: ki ugrott nagyobb, sorba rendezik egymást, tárgyakat adott tulajdonságok szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról, tükörrel való játszás során figyelik saját és társuk tükörképét, szimmetrikus alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a síkban és térben való tájékozódást.

Környezetvédelem:

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását: pl. madáretető készítése, kertészkedés, udvarrendezés stb. A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvónő a megfigyelések során elmond. Az óvónő az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő

tevékenység eredményeként a gyermekek érzelmi alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell. A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok közelsége és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását szolgálják, amely belsővé válása a természethez való kultúrált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

Környezetalakítás:

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen vesznek részt a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az óvónő által megkezdett munkálatok látványa a gyermeket követésre készíti. Az udvaron, kertben segítenek, a nagyobbak önállóan is részt vesznek a különböző tevékenységekben. A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. Sokféle alkalom kínálkozik a környezet alakítására: növények gondozása, termékek vizsgálata, válogatása, rendezgetése stb. / bővebben lásd: Környezeti nevelési program c. melléklet /

Az óvónő a folyamatban:

Az óvónő a környezethez, természethez való viszonya, alap-beállítottsága minta a gyermek és a szülők számára. A gyermeki környezetet aktívan, kedvvel alakítja. Természetes számára a jeles napok előtti „ nagytakarítás „, a teremben, vagy a tavaszi „ határjárás „, ami az óvodaudvar és környékének tisztogatását, rendbetételét jelenti a gyermekekkel közösen.

Az óvónő megteremti és ötvözi a környezeti nevelés és a néphagyomány-ápolás olyan feltétel és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újrateregetheti saját környezetét.

Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel. Az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi.

Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésére.

A környezeti nevelés személyiségfejlesztő hatása:

A tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, az idő múlásáról. Ez a tapasztalat évszakonként más és más, de évről évre visszatérő. Ez a hovatartozást, a biztonságérzetet erősíti.

A tevékenységek, lehetőségek által a gyermekek egyrészt megismerkednek a külső világgal, másrészt szert tesznek arra az érzelmi kötődésre, amelyet felnőve, a

szülőföld szereteteként fogalmazznak meg. Ez különösen igaz, ha a gyermek érzelmeiken, cselekvéseken keresztül történő ismeretszerzését odaillő hangulati elemek mélyítik: mondókák, gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek. A külső világ megismerésére nevelés meghatározó a gyermek képességeinek fejlesztésében, elsősorban az alábbi területeken: tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség. Egyre jobban megközelíti a későbbi megismeréshez szükséges elvonatkoztatás útját. Képesse válnak elemi problémák megismerésére és megoldására. Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége. Előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban, fejlődik kommunikációs készségük. A közös tevékenységek során kapcsolatot teremtenek társaikkal, növekszik türelmük, akaratuk, önfegyelmük. Felébred bennük a felfedezés, tudás öröme, a másság elfogadása.

MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben, a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyermeket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékban utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a mássá változtatás vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyermek a gyermekméretű valóságghú eszközökkel is „mintha”, cselekvést végez, játszik. Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a közösség, a környezet javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Célok, feladatok:

- A gyermek sajátítsa el azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- A hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- A munkaerkölcs, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés: a gyermeket eljuttatni a célirányos kötelezettségvállalás befejező mozzanatáig.
- A gyermeki kipróbálási vágy sokrétű kielégítése, kezdeményezőképességének formálása.

Az óvónővel kialakult érzelmi kapcsolat a megerősítés motivációja ösztönzi a gyermeket a felnőttel való közös munkálkodásra, az önállóságra. Figyelemmel kíséri,

hogy a tevékenységek során a kisebb gyermek önállóságra törekvését a nagyobb gyermek segítőkészsége ne nyomja el. A községben való séta és idős emberekhez való látogatás során a gyermekekkel megismerteti elődeink munkaeszközeit.

A munkajellegű tevékenységek tartalma:

- Önkiszolgálás
- Közösségért végzett tevékenységek: naposi munka, a mindennapi étellel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák, növénygondozás, madárvédelem.

A naposság vállalásában az önkéntesség dominál. A kötény nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi a gyermek számára, hanem vonzóvá is teszi a tevékenységet, amire büszke, és örömmel, sikeresen teljesíti azt. A naposi munkát kisebb gyermek is vállalhatja. A hagyományörző cselekvések bővítik a naposi teendőket: kerti szerszámok rendbe tétele, befőzések, sütések előkészítése, öntözés stb. A mindennapi étellel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkákhoz tartoznak: udvar és teremrendezés, játékjavítás, tisztítás, egyéni megbízatások, üzenetek teljesítése, ünnepi készülődés,, házimunka jellegű tevékenységek stb. A növény és madárgondozás munkálatai közben a gyermek megismerkedik egyes munkafolyamatokkal. Az óvoda udvarán kialakított veteményes- és virágoskert folyamatos munkát igényel ültetéstől betakarításig, ezért fontos a munkafolyamatok gondos megtervezése.

Az óvónő a folyamatban:

Megismeri az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét. A szülőket ösztönzi, hogy a gyermek, otthon is gyakorolja az önkiszolgálás és a családért végezhető munkajellegű tevékenységeket. Az óvónő munkához való viszonyával példát mutat a gyermeknek, szülőnek. Figyelembe veszi a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását. Az önpróbálkozás mellett a munkafogásokat is megismerteti. A munkajellegű tevékenységek során az aktuális módszereket a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.

Tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetés ösztönzi a gyermeket a munka jellegű tevékenységek céltudatos végzésére. A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel.

A munkajellegű tevékenységek személyiségfejlesztő hatása:

A munkajellegű tevékenységek is tartalmaznak játékos elemeket, melyek lehetőséget adnak:

- Tapasztalatszerzésre
- A környezet megismerésére
- Képességek, készségek, jártasságok kialakulására
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakítására

Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami a normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Önkiszolgálás során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik. Megbecsüli saját és mások munkáját. Kitartásra, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul. Az együttműködés érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza. Megtalálja helyét a csoportban, a csoport, a közösség hasznos tagjává válik. A segítségnyújtás igénye alakul. Óvja, védi, gondozza a környezetében lévő állatokat, növényeket, alapozódik a másról való gondoskodás igénye.

TANULÁS

A program gyakorlatában a tanulás nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. A gyermek játékba ágyazott, változatos tevékenységek gyakorlása során tanul. Ebben a folyamatban az óvónő az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyermek cselekvésein, érzékszervi mozgásos tapasztalásokon keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. A környezetben lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a gyermek ismeretei bővíthetők. A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a külső világra, annak belső jeleire. Érzékenységgel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Ebben az életkori szakaszban a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul. A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett rendszerében jön létre. A hagyományörzés változatos tevékenységeit tudatosan használja spontán, szervezett és utánzásos tanulásra, többféle módszertani megoldásban gondolkodik.

A tanulás célja:

- Ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.
- Tudásgyarapítás.

Az óvónő a folyamatban:

Az óvónő feladata:

- A gyermek tanulási képességének fejlesztése
- A gyermek önálló tevékenységére alkalmas tanulási környezet létrehozása
- A gyermeki motiváció fejlesztése
- Az óvodába kívülről behozott, előzetes tudás felhasználása
- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- A módszerek megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait.
- Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.
- Munkájában a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeli.

Elfogadó, megerősítő légkört teremt, amelyben a gyermek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönzi a gyermeket a kívánt viselkedés elsajátítására. Sikerélményhez juttatja, amelynek motiváló hatására tudatosan épít. A játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit, a kezdeményezett foglalkozásokat a gyermek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembevételével, logikusan felépítve, a céloknak megfelelően szervezi. Pedagógiai munkája során képes építeni a tanulók más forrásokból szerzett tudására. A hagyományörzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használja a spontán, szervezett és utánzásos tanulásra, többféle módszertani megoldásban gondolkodik.

Kihasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására. Csoportos tevékenységek esetén is figyel az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.

Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

A program tevékenységrendszerében a tanulás a gyermeki tevékenység velejárója. A sajátos fejlesztőhatás az egyes tevékenységformáknál követhető.

A TEVÉKENYSÉGFORMÁK SZERVEZÉSE

A mindennapos testnevelés és a mozgás minden gyermek számára kötelező.

A többi tevékenységforma játékba integrálva komplex módon és szabadon választható, felajánlott tevékenységként, figyelembe véve az előzetes tudást és az életkori sajátosságokat. Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.

A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT-eszközöket is.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészséges gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmónikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését és testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés tartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem időtartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása, átvitele. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is jelen van. Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal képes kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- Ismeri szűkebb lakókörnyezetét, a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a viselkedési szokások, magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre

felnőttekkel és gyermektársaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Minden tanév elején a Nevelési Tanácsadó munkatársai felméri a beszédhibás gyermekeket, és megszüri az 5. életévüket betöltött gyermekeket. Ha az egyes gyermekeknél valamilyen téren lemaradást vagy beszédhibát tapasztalnak, az a gyermek hetente külön fejlesztésen vesz részt logopédus ill. fejlesztő pedagógus irányításával.

Februárban az óvónők javaslata alapján iskolaérettségi vizsgálatot végeznek azokkal a gyermekekkel, akik nem a képességeiknek megfelelően fejlődtek és kérdéses az iskolaérettség ténye. A fejlesztő pedagógus, az óvónő és a szülő együttesen dönt arról, hogy a gyermek megkezdje-e az iskolát vagy töltsön el még egy évet az óvodában.

VII. AZ ÓVODÁBA, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei:

Intézményükbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik.

Az óvodai jelentkezéskor be kell mutatni a szülő, illetve a gyermek személyazonosságát és lakcímét igazoló okmányt, a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, oltási kiskönyvét, TAJ kártyáját.

Jelentkezni a meghirdetett időpontban lehet az óvodavezetőnél.

A szülő a „Jelentkezési lap” kitöltésével jelzi szándékát a gyermek óvodai beiratkozásával kapcsolatban.

Az óvodai felvétel általános szabályai mellett a felvétel kötelező az alábbi esetekben:

- *A gyermek az év folyamán betölti/betöltötte az 5. életévét, és az óvoda felvételi körzetében lakik.*
- *A gyermek sajátos nevelési igényű, a szakértői bizottság kijelölte az adott óvodát.*
- *A gyermek felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.*
- *A gyermek halmozottan hátrányos helyzetű.*
- *A gyermeknek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége.*
- *A gyermek hátrányos helyzetű (védelembe vett, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult).*
- *A gyermeket a szülő egyedülállóként neveli. A napközbeni ellátásra különösen jogosult, ha gyermek a 3. életévét betöltötte, és az óvoda felvételi körzetében lakik.*
- *A gyermeket időskorú neveli.*

- *A gyermekkel együtt a családban három vagy több gyermeket nevel.*
- *Az a gyermek, aki 2010/2011-es nevelési évben már bölcsődei elhelyezésben részesülő gyermek, aki 2011. december 31-éig betöltötte 3. életévét.*
- *A gyermek idősebb testvére már előzőleg felvételt nyert az óvodába. A szülők kérésének figyelembe vételével, aki a 3. életévét nem töltötte be, csak abban az esetben vehető fel, ha a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti és minden, a községben lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.*
- *A 2011.CXC. köznevelési törvény értelmében 2014.szeptember 1-től kötelező az óvodába járás a gyermek 3. életévétől.*

Aki nem az óvoda felvételi körzetében lakik, csak a körzetes jelentkezők felvétele után fennmaradó férőhelyre vehető fel. Az óvodai jelentkezés minden esetben a körzetes, kötelező felvételt biztosító intézménybe történik. Kivéve egészségügyi indokok miatt pl. asztma.

A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, amelynek körzetében lakik, illetőleg ahol szülője dolgozik. Az óvodai felvételtől, átvételről az óvoda vezetője dönt. Ha az óvodába jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, az óvodavezető, bizottságot szervez, amely javaslatot tesz a felvételre.

Az elutasított óvodai felvétellel kapcsolatos határozatok közlésétől számított tizenöt napon belül a szülő eljárást megindító kérelmet nyújthat be az óvodavezetőnél.

Az iskolába lépés feltételei:

Az iskolai beiratkozás a Minisztérium által kijelölt időpontban történik. Az időpontot a szülőkkel 30 nappal előtte közöljük. A szükséges iratok:

- *a szülő és a gyermek személyi azonosító okirata*
- *a gyermek Születési Anyakönyvi Kivonata*
- *lakcímkártyája*
- *T.A.J. kártyája*
- *Óvodai szakvélemény*
- *Nevelési Tanácsadó Véleménye / ha van/*

Az óvoda, ill. az óvodavezető feladata a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megítélése s annak igazolása. A Szakértő bizottság vizsgálatát akkor kell kérni, a mennyiben az óvodapedagógusok nem tudnak egyértelműen dönteni az iskolába lépésről, a gyermek nem járt óvodába, ill. a szülő nem ért egyet az óvoda döntésével.

Minden esetben kérni kell a Szakértői Bizottság döntését, amennyiben a gyermek a hetedik életévét augusztus 31-ig betölti. Csak az ő javaslatukkal részesülhet a gyermek további óvodai nevelésben.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabillá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan - a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodáink sikerkritériuma.

Mozgás

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játéokban*
- *A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.*
- *Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.*
- *Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.*
- *Szeretnek futni, képesek 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni.*
- *A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik*
- *Tudnak helyben labdát pattogtatni.*
- *A különböző verseny játékok, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.*

Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők, se

Környezeti nevelés

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb –és tágabb környezetük iránt.*
- *A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni*
- *A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:*
 - o Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat,*
 - o Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,*
 - o Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit,*
 - o Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.*
 - o Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.*
- *Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.*
- *Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.*
- *Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban*
- *Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.*

Matematika

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *Felismerik a környezetükben lévő elemi matematikai összefüggéseket.*
- *Biztonságosan mozognak a 10-es számkörben.*

- *A halmazokkal való műveletek végzésében jártasak; összehasonlítás: mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.*
- *Megoldanak alapvető problémahelyzeteket, felismernek tapasztalati összefüggéseket, következtetéseket*
- *Értik és helyesen alkalmazzák az összehasonlítást kifejező szavakat, relációkat, matematikai összefüggéseket, tapasztalataikat, ismereteiket, tevékenységekben tudják alkalmazni.*
- *Felismernek az alapvető geometriai formákat, azok jellemző jegyeit, azonosságukat, különbözőségüket.*
- *Kialakul az alapvető helyzetek, relációk az irányok megkülönböztetése, a balról-jobbra való haladási irány követése.*

Ének, zene, énekes játék

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, műdalt.*
- *A gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni.*
- *Szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban.*
- *Ismerik a zenei fogalom párok jelentését.*
- *Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni.*
- *Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.*
- *Próbálkoznak az improvizálással.*
- *Képesek dallambujtatást végezni.*
- *Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.*
- *Képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatókat.*

Rajzolás, mintázás, kézi munka

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves örömteli tevékenységgé válik.*
- *Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni.*
- *Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. a vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük fejlődik*
- *Az eszközöket készségi szinten kezelik.*
- *Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni.*
- *Képzőművészetükben megjelenik a tér, síkba való átfordítása.*
- *Munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valóságosabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásai, kialakul saját forma-nyelvük.*
- *A gyermekek alkotására jellemző, a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.*
- *Használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívumokat.*

Vers- Mese**A fejlődés eredménye az óvodáskor végén**

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- Az etnikai kultúr kincsből ismernek verseket és meséket.
- A szülők részt vesznek mesék közös feldolgozásában,
- Visszajelzésekből értesülünk, hogy gyakoribbá válik a szülők otthoni mesemondása

Anyanyelv és értelmi nevelés**A fejlődés eredménye az óvodáskor végén**

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak az elvont kifejezéseket
- Beszédfigyelmiük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmiük fejlődik
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás jellemző.
- Bátran és szívesen kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.
- Az etnikai gyermekek is megértik és helyesen alkalmazzák az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képesek magukat megértetni.

Munka**A fejlődés eredménye az óvodáskor végén**

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárás, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.

- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség

VIII. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

1. Gyermekvédelem:

- *Az óvoda közreműködik a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a szülőkkel, gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.*
- *Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, konzultál a fenntartó oktatási osztályával, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, vagy más, az ifjúságvédelmi, családjogi területen működő szolgálattól. Ha további intézkedésre van szükség, az óvoda vezetője megkeresésére a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tesz arra, hogy a nevelési – oktatási intézmény a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen.*
- *Az intézményi faliújságon ki kell függeszteni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát.*
- *A gyermekvédelmi felelős feladata:*
- *a veszélyeztetett gyerekekről azonnal tájékoztatja az intézmény vezetőjét, majd együtt alakítják ki a további cselekvési tervet, illetve felveszik a kapcsolatot – szóban és jelző lap kitöltésével – a gyermekvédelmi szervekkel.*
- *Rendszeresen kapcsolatot tart fenn a területi Családsegítő szolgálattal, melynek formái: jelzés szóban és telefonon, esetmegbeszélések, problémamegoldó fórumok, családlátogatások, közös továbbképzések, megbeszélések.*
- *A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda vezetője indítson eljárást a gyermek lakóhelye/tartózkodási helye szerinti illetékes polgármesteri hivatalnál a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.*
- *Mint az intézményi IPR menedzsment egyik tagja aktívan részt vesz a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézményi képesség-kibontakoztató, integrációs programban.*

Alapelvek érvényesítése

- *A szegregálás elkerülésének elve. Az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni.*

- *Normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása, minimális korlátozással. Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára.*
- *Integráció. A gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégtjük ki, differenciálás sokszínű alkalmazása.*
- *A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van. Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.*
- *A lehető legkorábbi beavatkozás elve.*
- *Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.*
- *A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében*
- *Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében*
- *Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.*

Céljaink

- *Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.*
- *Megvalósul hátránykompenzálással az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.*

Feladataink

- *A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.*
- *A gyermekvédelmi esetek kiszűrése*
- *A szükséges nyilvántartások vezetése*
- *A gyermekek érdekében kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel, kollegákkal, szülőkkel, az óvodán kívüli, Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, Egészségügyi szervekkel.*
- *Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.*
- *Integráció a pedagógiai gyakorlatban.*
- *A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében*
- *Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése*
- *A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése*
- *Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek*

A megelőzés feladatai

- *A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.*
- *Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.*
- *A be óvodázás segítése a gyermekek fogadásának új elemei (szülőkkel szervezett programok) gyermekelőadások, játszóházak szervezése felajánlások adományozása (gyümölcs)*
- *A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.*
- *Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.*
- *Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.*

A feltárás feladatai

- *A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés*
- *A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése*
- *Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.*
- *Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.*

A megszüntetés feladatai

- *Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az erélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.*
- *Egészségvédő, mentálhigiénés programok, egészségnevelést szolgáló projektek szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés.*
- *A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)*
- *A kiemelt figyelmet igénylő gyermek kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.*
- *Az esélyteremtést támogató lépések szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)*
- *Élményszerző kirándulások szervezése*
- *Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)*
- *Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)*

- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal
(Az együttműködés tartalmi elemeinek kidolgozása gyermekvédelmi szempontból a Kapcsolatrendszer fejezetben került kifejtésre, a részletes tartalmi elemeket az évente megújított Együttműködési megállapodás tartalmazza)
- **A fejlődés eredménye az óvodáskor végén**
 - A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
 - A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy
- megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
 - A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
 - A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözik.
 - Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékoságból adódó különbségek.

2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek a pedagógusok megfelelő információkkal, és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő és oktató munkájukban.

Az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.

• Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt.

A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábinál, szándékosan kerüli, valamennyi fogyatékosági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly.

Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű.

A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjed, az:

- **Érzékszervi, (látássérült, hallássérült)**
- **Értelmi, (enyhe fokban sérült)**
- **Beszéd fogyatékos,**
- **Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartászavarral) küzdő gyermekekre, tanulókra. (A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre)**

- **A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárására, segítésére szükség esetén szakmai segítség nyújtása.**
- *A helyi nevelési rendszer szerves részeként működik, a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembe vételével.*
Az irányelvek főbb pontjai:
- *A fogyatékos gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy a fogyatékos állapotot megállapították. Olyan többlétszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik.*
- **Tehetséges gyermek nevelése**
A tehetséges gyermekek is különös bánásmódot igényelnek. Differenciálással és egyéni foglalkozások során bontakoztatjuk ki tehetségüket. Lehetőség van a Nevelési Tanácsadó által szervezett tehetséggondozásra is.
- *Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.*
- **Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része**
- *A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,*
- *A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.*
- *Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen*
- *A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlégkör kialakítása segítse*
- *A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve*
- *A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.*
- **Céljaink**
- *Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben*

- biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége,
- javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,
- csökkennek a fogyatékból adódó hátrányok,
- természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladatok

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése mellett alkalmazza a különleges bánásmódot igénylőknek a változatos módszereket.

- Az óvónő az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozza meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.
- Az egyéni fogyatékból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségletekről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal
- Az óvónő a különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei:

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékból, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek, (almozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)

- *Beszéd –és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)*
- *Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása*
- *Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékoság függvényében, más-más hangsúlyt kap.*

Sérülés specifikus fejlesztés feladatai:

1. Érzékszervi- sérült gyermek fejlesztésének feladatai:

a) Látássérült gyermek fejlesztésének feladatai

A látássérült gyermekek, nevelés szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók.

Kiemelt hangsúlyt kap; az önkiszolgálás, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéne, különösen a szem és a kéz tisztántartása. Mindvégig figyelembe kell venni a fizikai terhelhetőség korlátait, tekintettel az adott szembetegségre.

Vak gyermekek fejlesztésének feladatai

- *Játék közben, az ép érzékszervek aktiválására, mozgás-ritmus, téri tájékozódás fejlesztése. Testkultúra kialakítása, tartáshibák megelőzése, fejlesztése.*

- *Életkoruknak és sérülésük mértékének megfelelő önállóság kialakítása*

(önkiszolgálás)

- *A környezet valóság-hű megismertetése, sokszínű érzékeltetéssel, az eszközök tapinthatóságának biztosításával, támpontokhoz kötött téri tájékozódással.*
- *Akusztikus minták, mozgás és verbális kifejezések használata az ismeretszerzésben*

Alig látó gyermek fejlesztésének feladatai

Adottságaik szerint tapintó-halló, vagy látó -halló(tapintó) életmódra készíthetők fel, de fontos a látásteljesítmény megőrzése, intenzív fejlesztése is. A fejlesztés területei megegyeznek a gyengén látó gyermekek fejlesztésével.

Gyengén látó gyermekek fejlesztésének feladatai

Látásukat sokkal közelebről, kisebb térben tudják használni. Nevelésük speciális optika eszközök segítségével, vizuális megismerés útján történik, hallási, tapintási ingerekkel kiegészítve.

- *A testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása és az ehhez szükséges környezet megteremtése. (dönthető asztallap, világítás)*
- *A környezet vizuális megismertetése, látás használatának megtanulása a távoli és közeli környezetben.*
- *Nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság kialakítása.*
- *Térbeli tájékozódás fejlesztése a látás használatával.*
- *A kézügyesség, a finommozgás fejlesztése az írás előkészítése*

b) Hallássérült gyermek fejlesztésének feladatai

Súlyosan hallássérült –siket--és enyhén hallá sérült-nagyothalló- gyermekek esetében a halláskárosodás miatt, az érthető kiejtés elmarad, ennek következtében, a nyelvi

alapokon történő fogalmi gondolkodás korlátozódhat, az egész személyiség megváltozhat. A speciális ellátással a súlyos következmények kialakulása csökkenthető.

A hallássérült gyermekek egy része speciális segítséggel részt vehet az óvodai nevelésben.

Központi feladat a kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, amely az egész napi óvodai tevékenységben jelen van.

Súlyos fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

- *A hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése*
- *Kognitív funkciók-, és a grafomotoros funkciók fejlesztése*
- *Érzelmi fejlesztés, az önkiszolgálás fokozása.*
- *A beszédértés, szókincs a szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés.*

Enyhe fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

Az emberi beszédhang és környezet korlátozott felfogására képesek. Beszédfejlődésük késve, speciális segítséggel indul meg.

- *A nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény- és tevékenység erősítése, a beszédérthetőség javítása*
- *A nyelvi kommunikáció, helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe*

2. Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai

Az ép gyermekekkel történő együttnevelés, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti elő.

- *A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről való gondoskodás.*
- *Az önmegvalósítást, szociális beilleszkedést segítő képességek és a gondolkodási képességek fejlesztése.*

3. Beszéd fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- *Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.*
- *Speciális terápiák alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.*
- *Báb és drámaterápia alkalmazása.*
- *A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.*

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

1.) A megelőzés feladatai közé tartozik, hogy már középső csoportban az óvónő javaslatára, megfigyelései alapján, a fejlesztőpedagógusok által kidolgozott helyi szempontsor kritériumai szerint, és 4 éves korban DIFER mérés eredményeit figyelembe véve, a gyermekek differenciált fejlesztésben részesülnek. A helyi program kiemelt fejlesztési feladatai, alapját képezik a fejlesztési gyakorlatnak.

2.) A fejlesztés gyakorlata:

A fejlesztőtevékenységek szinterei:

- Csoportszobai integráció: sérülés-specifikus feladat tervezése a napi tematika szerint (jelölése a művelődési tartalomnál) szokás szabályrendszerben megjelenő feladatok

- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége

- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése

- Együttműködés a szülőkkel

3.) A fejlesztési tevékenység értékelése

- fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)

- megfigyelési napló bejegyzései alapján (évente)

- a fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)

- (Sindelar teszt, Edtfeld teszt, Dislexya Prevencióos teszt, Pieron féle Figyelem teszt)

- állapotváltozásról kontrollvizsgálat a Szakértői Bizottságnál

- DIFER mérés (évente 1x)

Szükséges feltételek

Személyi feltétel: gyógypedagógus

Tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális tárgyi eszközigénye nincs, mert:

Alapvető tárgyi eszközök azonosak program specifikus eszközökkel:

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,

- Lateralitást (oldalíságot) jelölő karszalag

Anyanyelvi táskák MINIMAT eszközök, képkártyák

Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Ayres, Wesco eszközök)

Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

Sikerkritériumok

- *Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.*
- *Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést alkalmazunk.*
- *Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben feladatok megosztásában megvalósul.*

- *A szülők támogató együttműködése folyamatos.*

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- *Képesekké válnak társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).*
- *Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.*
- *Képessé válnak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.*
- *Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.*
- *Kialakul a vizuális jelek felismerése.*
- *Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.*
- *Kompenzációs technikákat elsajátítanak.*

3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, az óvodai fejlesztőprogram /IPR/ megvalósítása a mindennapok során.

Óvodánkban minden pedagógus már a gyermek óvodába érkezése előtt információkkal rendelkezik a gyermek szociális helyzetéről.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében Integrációs Pedagógiai Rendszert működtetünk.

Cél:

- A gyermekek rendszeres óvodába járása

Feladat:

- Befogadó környezet biztosítása
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás
- Támogató, meggyőző munka a szülők felé

Intézményünkben a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beóvodázása 100 %-os. Az óvodai mindennapokban nagy figyelemmel fordulunk a hátrányos helyzetű családokból érkezett, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felé, törekedve a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítására.

Gyermekvédelmi tevékenységünknek köszönhetően a halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek beóvodázása jelenleg 100 %-os. Ebben nagy szerepe van a meggyőző óvodapedagógiai munkának, mely eredményt szeretnénk a továbbiakban is megtartani, illetve fokozni.

Legfontosabb a gyermekek rendszeres óvodába járása, ezért ezt minden óvónő figyelemmel kíséri, és ha szükséges, folyamatosan tartja a kapcsolatot a családdal, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre. Az együttnevelés érdekében elsődleges feladatunk a családok megnyerése.

Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülő felelősségét gyermeke nevelésében.

Gyermekeiken keresztül igyekszünk pozitívan hatni a családi háttérre is.

A gyermekekkel egyéni és mikrocsoportos formában kompenzációt végzünk, egyéni fejlődésükről az óvónők egyéni fejlesztési tervet készítenek.

A pedagógusok a felzárkózást segítő módszereket dolgoznak ki és alkalmazzák az egyéni fejlesztések során.

Ennek érdekében:

- minden 3. évet betöltő gyermek számára biztosítjuk az óvodai ellátást
- elfogadó környezetet biztosítunk a gyermekek számára
- a szükségletekhez igazodó, differenciált fejlesztéssel, tehetséggondozással alapozzuk meg az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek kialakulását
- harmonikus, beilleszkedésre képes személyiség formálásával megkönnyítjük a társadalmi beilleszkedés folyamatát
- hátránykompenzáló tevékenységeket szervezünk
- a gyermekek fejlődése érdekében jó gyakorlatokat dolgozunk ki és működtetünk.
- A pedagógusok ismereteket, módszereket gyűjtenek és alkalmazzák a differenciált képességfejlesztés területén.
- Munkánkat a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai segítik.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

- A gyermekek beilleszkednek a közösségbe, a közösség aktív tagjaivá válnak
- Természetessé válik a különbözőség elfogadása, segítőkész, odaforduló magatartás jellemző minden gyermekre
- Egészséges személyiségfejlődés, reális énkép, reális önértékelés alakul ki a gyermekekben
- A differenciált fejlesztés következtében induló hátrányaik csökkennek
- Az egyéni érési ütemnek és képességnek megfelelően alkalmassá válnak az iskolakezdésre

4. Az etnikai, nemzetiségi kultúra elemeinek igény szerinti megismertetése, ápolása, beépülése az óvodai élet tevékenységeibe /multikulturális nevelés/

Cél:

- A gyermekek rendszeres óvodába járása

Feladat:

- Befogadó környezet biztosítása
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő támogatás
- Támogató, meggyőző munka a szülők felé

Elfogadjuk, hogy a nemzetiségi nevelésnek jelen kell lenni valamennyi olyan óvodában, ahol roma gyermekek nevelésével foglalkoznak. A nemzetiségi identitás megalapozása és fejlesztése nem maradhat el, mert ez később súlyos

személyiségzavart, identitástudat zavart okoz. Tapasztaljuk azonban, hogy ebben a szülők szemléletformálására is szükség van.

A cigány nemzetiségi nevelés feladatait a szülői igények és a nemzetiség arányainak függvényében határozzuk meg.

A különböző szociális körülmények közül érkező gyermekeket nagy törődéssel vesszük körül az óvodai életbe való bevezetéskor. Figyelembe vesszük, ha esetenként különböző higiéniai szokásokkal érkeznek. Nehezíti beszkokásukat az eltérő értékrend a család és az óvoda között. A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.

Fokozatosan ismertetjük meg őket az óvoda helyiségeivel, eszközeivel.

Ennek érdekében célunk:

- az eltérő szociális környezetből érkező gyermekek egészséges életvitelének megalapozása
- a családok nevelési gyakorlatának segítése, formálása, a kisebbségi önkormányzattal együttműködve
- a kisebbség kultúrájának és szokásainak megismertetése, tiszteletben tartása, pozitív érzelmi viszony kialakítása, identitás erősítése
- az érzelmek gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének megerősítése
- alapvető testápolási, higiéniai, öltözködési, étkezési kultúra szokásainak megalapozása

Az óvodai közösségbe való beilleszkedés érdekében – amennyiben ez szükséges – a következő területeket kiemelten kezeljük:

az alapvető higiéniai szokások megalapozása

- helyes, hatékony kézmosás (szappan, körömkefe használata)
- saját törölköző használata
- WC - használata, papírhasználat, WC öblítés, kézmosás, WC használat után
- étkezések előtti kézmosás
- zsebkendő használatának kialakítása
- a fogkefe, fogkrém használatának megismertetése
- időjárásnak megfelelő öltözködés (fölösleges ruhadarabok levétele)
- evőeszközök rendeltetésszerű használata

érzelmi nevelés és társas kapcsolatok alakítása

- szélsőséges érzelmek feletti uralkodás készségének megalapozása
- alapvető közösségi szokások kialakítása (játék elkérése, átadása, egymás játékának tiszteletben tartása, közös játék szabályainak betartása)
- egymás elfogadása, egymásra való odafigyelés, társak segítése, védelme

differenciált fejlesztés feladatai:

- a nagy és finom motorikus mozgás
- a térérzék, szem- láb- kéz koordináció
- testséma, irányok, téri tájékozódás

- figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet
- összefüggések megismertetése, gondolkodás fejlesztése

A nemzetiségi kultúra elemeinek – szülői igény alapján történő – megismertetése, ápolása, beépülése az óvodai élet tevékenységeibe /multikulturális nevelés/

Igény szerint megismertetjük a kisebbség kultúrájára jellemző játékokat, verseket, meséket, dalokat, táncokat. A vizuális nevelésben megismertetjük a sajátos szín és formavilágukat.

Vers, mese

Ennek érdekében :

- a nemzetiségi nevelésnek megfelelő igényes irodalmi anyagot állítunk össze
- olyan verseket, meséket, mondókákat választunk a kisebbségi kultúránkcséből, amelyek a gyermekek identitását alakítják.

Ének, zene, énekes játékok

Ennek érdekében :

- a felhasználható zenei és zenehallgatási anyagot kultúrájukból állítjuk össze
- biztosítjuk, formáljuk zenei ízlésüket

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Ennek érdekében :

- a mindennapos tevékenységeket kiegészítjük a kisebbségi kultúra sajátos térforma-,

és színvilágának megismertetésével

- beépítjük a nemzetiségi kultúrában jelentkező alkotói technikákat
- a kisebbséghez tartozó szülők, nagyszülők munkáinak bemutatása

(gyékényszövés, vesszőfonás)

A külső világ tevékeny megismerése

Ennek érdekében:

- a pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt
- a kisebbségi szokások, hagyományok tiszteletére, megbecsülésére nevelünk
- fokozottan figyelünk a kommunikáció fejlesztésére, a zökkenőmentes iskolakezdéshez szükséges szókincs és ismeretek rögzítésére

A kisebbségi nevelés várható eredményei óvodáskor végére

- Szokásukká, igényükké válik az alapvető higiéniai szabályok betartása.
- Szívesen hallgatják a kisebbség kultúrájából való verseket, meséket, mondókákat dalokat.
- Rendelkeznek azokkal a képességekkel, amelyek birtokában képesek a kudarc nélküli iskolakezdésre.

IX. AZ ÓVODAI MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS ALAPELVEI

- *Az óvoda, nevelési intézmény. A nevelés - tanulás egymással összefüggő, egymást feltételező folyamatait a mérésekben is tükröztetni kívánjuk.*
- *A minőségbiztosítás az óvoda meglévő és gyakorlatban is bevált, kipróbált alapértékeire épül. Egyéni képességfejlesztés, öntevékeny részvétel, tapasztalatszerzés, szívesen kommunikáló, jól alkalmazkodó gyermeknevelést kíván.*
- *Folyamatos fejlesztéssel lehetőséget kínálunk arra, hogy a gyermekek 6 éves korukig érhék el a kimenet, azaz iskolaérettség szintjét, vagyis 3 év alatt kell elérnünk a várható eredményt. Ezért nem tartjuk szerencsésnek a túl gyakori mérést, hiszen van időnk a megalapozott fejlesztésre.*
- *A minőséget saját helyi minőségfogalmunk alapján, e programban kitűzött célokkal összhangban, a környezettel együttműködve kívánjuk meghatározni.*
- *Az óvoda minőségbiztosításában arra törekszünk, hogy elkerüljük az iskolásítást, a teljesítményorientáltságot az óvoda/iskola feszültségeinek növelését, a túlzott adminisztrációt.*
- *A mérések alkalmazkodnak az intézmény sajátosságaihoz és figyelembe veszik az egyes gyermekek egyéni életútját, életkori sajátosságait.*
- *Mérésnek azokat az óvodai gyakorlatban korábban elterjedt tipikus és klasszikus eredménymérési eljárásokat nevezzük, melyek a legmesszebbmenőkig alkalmazkodnak az óvodai nevelés sajátos pedagógia tartalmaihoz. Külön hangsúlyoznám, hogy mérésnek nevezzük a folyamatos megfigyelésen alapuló szöveges értékeléseket, az óvodapedagógus rendszeres feljegyzéseit, fejlesztő programjait és azok meghatározott időnkénti szöveges értékelését is, melyek vonatkozhatnak az egyes gyermekekre, a csoport és az óvoda egészére is.*
 - *A mérések:*
 - *bemeneti és kimeneti mérés(DIFER, október és május)*
 - *Szociometriai felmérés (Postás-játék, október és május)*
 - *3 havi értékelések a gyermektevékenységeinek megfigyelése és munkáinak értékelése alapján, melyre a további egyéni fejlesztési tervek épülnek*
- *A köznevelési törvény értelmében az óvoda 3 év alatt készíti fel a gyermekeket az iskolába lépésre, ami lehetőséget ad a nyugodt, egyéni tempójú képességfejlesztés megvalósítására. Az óvoda 3 év alatt vállalja fel a gyermekek nevelését, tehát van idő arra, hogy minden kisgyermek és az óvoda csoportja együttesen és egyéni úton is nyugodt tempóban, megalapozott képességek elérésével jussanak el a legfontosabb pontig, az iskolakészültség fokáig.*

- *A mérések minden esetben igazodnak az óvoda lehetőségeihez, adottságaihoz és gyermekcsoport vagy egyes gyermekek esetében természetesen az egyedi sajátosságokhoz. A mérések esetén a minimumszintek kidolgozását tartjuk megfelelőnek, vagyis azt kell kidolgoznia a nevelőtestületnek, milyen minimumok elérését tartja kívánatosnak, mivel az óvodában széleskörűen alkalmazott differenciált fejlesztés kívánalmainak megfelelően a maximum szintje gyermekenként eltérő lehet.*
- *A mérések előre tervezettek, határidejüket az aktuális éves munkaterv tartalmazza. Az adminisztráció elviselhető szinten tartása érdekében elsősorban az óvodában egyébként hagyományos dokumentációt tekintjük minőségügyi adminisztrációs keretnek. Nem célunk az eddigi kiterjedt, kipróbált hagyományos dokumentáció túlzott növelése, esetleges felduzzasztása. Óvodánkban a mérések eredményeit, az értékeléseket és a következő időszak fejlesztési tervét gyermekek személyiségnaplója tartalmazza. Ez a dokumentum ötvözte a kompetencia alapú nevelés, a hátrányos helyzetű gyermekek képesség kibontakoztató rendszere és az IPR mérési, tervezési és értékelési folyamatának. A gyermekek „Személyiségnaplója” a csoportnapló mellékletét képezi.*
- *Az intézményben a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, a gyermeki teljesítményeket dokumentáljuk, elemezzük, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsoljuk, fejlesztési tervet készítünk.*
- *A szülőket három havonta átfogó értékeléssel tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, a gyermekeknek folyamatosan adunk visszajelzést a megnyilvánulásaik értékelése során.*
- *Az elért eredmények a beszámolóokban, önértékelésben követhetők.*
- *Az óvoda szervezeti és tanulási kultúrája támogatja a gyermekek személyiségfejlesztését.*
- *A pedagógusok az óvoda pedagógiai programjával összhangban alkalmaznak korszerű nevelési-oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat.*
- *A gyermekek teljesítményének értékelése egyedi és a gyermek fejlődését szolgálja.*
- *A gyermekek teljesítményének értékelése a Pedagógiai Szakszolgálat által kiadott szakvélemény alapján történik.*
- *Közösen kialakítjuk a gyermekek értékelésének közös alapelveit és követelményeit, melyekben hangsúlyosan megjelenik a fejlesztő jelleg.*

Partnerek igényfelmérése:

Az óvoda dolgozóin kívül a szülők, nagyszülők, iskolai pedagógusok, szülői szervezet, önkormányzat stb. képviselőinek véleménye sok esetben rávilágíthat olyan pontokra az óvoda életében, melyen érdemes elgondolkodni, esetleg változtatni.

Alkalmazható módszerek: interjú, egyéni és csoportos beszélgetések, kérdőív felmérés. Évente egyszer általában tanév kezdete előtt.

Az igények felmérése és összegyűjtése folyamatos feladata az óvodának, az igények rangsorolását azonban elegendő évente egyszer elkészíteni (május) és e rangsor alapján az éves munkatervbe beemelni a nevelő- testület által legfontosabbnak ítélt, így természetesen előre rangsorolt, partneri igényből fakadó feladatait.

Az óvoda azonban olyan sajátos intézmény, ahol naponta megtörténik az igényfelmérés, hiszen a nyitott óvoda koncepciójának, megvalósítása során minden nap megbeszéljük az óvodapedagógusok a szülőkkel, mi az, amit az óvoda és a család együtt alakít ki. Az igények összegyűjtése tehát megtörténik, csupán nem elég tudatos és főképp nem adminisztratív, írásban rögzített formában.

Az ilyen napi igényfelmérést, ha jegyzőkönyvben rögzítjük, máris megalkottunk egy minőségügyi dokumentációt, ami - bátran mondhatjuk - reális és egyenértékű egy esetleges kérdőíves felméréssel.

Az intézményt használók igényeinek figyelembevétele semmi esetben sem jelenti azt, hogy feladjuk a program fő célkitűzéseit. Az adatok értelmezése, elemzése annak a pedagógiai egyensúlynak a megtalálását célozza, melyet a nevelői és a szülői közösség, valamint a fenntartó és a külső környezet egyaránt elfogad. Az igények rangsorolása az óvoda felvállalt alapértékeivel legyen összhangban. A tanulás keretei a teljes napi életet és a tevékenység rendszert átfogják. Az iskolai életre való felkészítés a gyermekek életkori sajátosságaihoz mért differenciált fejlesztés segítségével valósul meg. A napi óvodai élet megszervezésében mind a pedagógusoknak, mind pedig a gyermekeknek nagyfokú önállóságot biztosítunk.

Az intézmény rendelkezik továbbképzési programmal, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembe vételével történt. Az intézmény követi a továbbképzési programban, beiskolázási tervben leírtakat.

Az intézmény vezetése személyesen és aktívan részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében.

Az intézményi tervek elkészítése az intézmény munkatársainak és partnereinek bevonásával történik.

Az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok jellemzik.

Az intézmény alkalmazotti közösségének munkájára, együttműködésére a magas szintű belső igényesség, hatékonyság jellemző.

Az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül.

Az intézmények munkatársai a továbbképzések tapasztalatait megosztják egymással, belső továbbképzési konzultációs programokat szerveznek.

Az intézményben dolgozók és külső partnereik ismerik és ápolják az intézmény múltját, hagyományait, nyitottak új hagyományok teremtésére.

Az intézmény számára fontosak a hagyományai, azok megjelennek az intézmény alapidokumentumaiban, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő-oktató munka részét képezik.

Ennek rendje kialakított és dokumentált. Folyamatosan megtörténik az egyének és csoportok döntés-előkészítésbe történő bevonása - képességük, szakértelmük és a jogszabályi előírások alapján. A munkatársak felelősségének és hatáskörének meghatározása egyértelmű, az eredményekről rendszeresen beszámolnak.

A feladatmegosztás a szakértelmű és az egyenletes terhelés alapján történik. A felelősség és hatáskörök megfelelnek az intézmény helyi szabályozásában (SzMSz) rögzítetteknek, és támogatják az adott feladat megvalósulását.

Az intézmény munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztést. Az intézmény pozitívan viszonyul a felmerült ötletekhez, megvizsgálja azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba. Az intézmény lehetőségeket teremt az innovációt és a kreatív gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra. A legjobb gyakorlatok eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés. Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül. A tervek nyilvánossága biztosított. A tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók. A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak. Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.

Az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezőik azonosítása.

X. A Helyi Óvodai Program bevalásának ellenőrzési szempontjai

A HOP érvényesülését, működését folyamatosan ellenőrizni, értékelni szükséges. A pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételeket folyamatosan fejleszteni szükséges.

Az ellenőrzés célja: a pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak feltárása, hogy milyen mértékben közelítettük meg a HOP célkitűzéseit.

- A program követelményei megfelelnek-e a céloknak ?
- Az óvodapedagógus feladatai hogyan segítik a gyermeki tevékenységek megvalósulását ?

- A napirend biztosítja-e a nyugodt, kiegyensúlyozott, a gyermek számára megfelelő életritmust ?
- Az óvónő megteremti-e a szabad játék lehetőségét ?
- Törekszik-e az óvónő az egyéni képességek figyelembe vételére ?
- Milyen az óvónő-gyermek kapcsolat ?
- Milyen a dajka-gyermek kapcsolat ?
- Milyen a gyermek-gyermek kapcsolat ?
 - A nevelés/fejlesztés területei közötti összhang?
 - Egészséges életmód alakítása:
- Milyen a gyermekek gondozottsága, szükségleteik kielégítésére van-e lehetőség?
- Van-e elegendő lehetőség a mozgásigény kielégítésére?
- Miként segíti elő az óvónő a mozgásfejlődést?
- Hangsúlyt fektet-e az óvónő az egészséges életmód, egészségvédelem, biztonságos környezet megteremtésére?
 - Érzelmi nevelés, szocializáció:
- Milyen a csoport légköre, érzelmi biztonsága?
- Az óvónő stílusára jellemző-e a bizalom, az ösztönzés, a feltétel nélküli szeretet?
- Hogyan segíti elő a társas kapcsolatok alakulását?
- Természetes-e a különbözőségek elfogadása?
- Gondot fordít-e a közös tevékenységekre, a közösségi élményekre?
- Hogyan alakítja az önállóságot, a fegyelmet, a szabály-és feladattudatot?
 - Anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés :
- Megvalósul-e a kommunikációban a beszédkezdés fenntartása, az egymás meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése, az illemszabályok.

XI. Pedagógiai folyamat tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés, korrekció

A pedagógiai program céljainak hatékony megvalósulását az operatív tervezés szolgálja és az alábbi dokumentumokban nyomon követhető:

- Munkaterv
- Tematikus terv
- Nevelési terv
- Továbbképzési program

A stratégiai tervek megvalósítása tanévekre bontott, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.) Az intézmény éves tervezési dokumentumainak gyakorlati megvalósítása az intézmény pedagógusai, a nevelést segítő dolgozók, a Szülői Munkaközösség bevonásával történik.

Az intézmény nevelési-oktatási céljai határozzák meg a megvalósítás során alkalmazott módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.

A pedagógiai folyamat tervezés során a beszámolók és a tervek épüljenek egymásra. Az éves tervek készítését az előző nevelési év beszámolójára kell építeni, tükrözniük kell a fejlődés irányvonalát.

A beszámolók az önértékelési rendszer szempontjai alapján készüljenek, ezzel segítve az önértékelést.

A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak.

A teljes pedagógiai folyamat követhető a csoportnaplókban, a gyermekek személyiségnaplójában, valamint a gyermeki produktumokban.

A pedagógiai munka értékelése tervezett és reális legyen, vegye figyelembe a tényeket és az adatokat.

A nevelőmunka tervezésének középpontjában a gyermekek kulcskompetenciáinak fejlesztése áll.

A pedagógusok széles módszertani kultúrával rendelkeznek, melyek biztosítják a személyes és szociális képességek fejlesztését.

A pedagógusok megosztják egymással módszertani tudásukat.

A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre.

A fejlesztés megvalósulása az intézmény dokumentumaiban és a mindennapi gyakorlatban nyomon követhető.

Az önálló tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési-oktatási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés a munkatervben szerepel, megvalósítása a beszámolóknak nyomon követhető.

Az intézmény az IKT eszközeit rendszeresen alkalmazza a nevelő-oktató munkájában, az eszközök kihasználtsága, foglalkozáson való alkalmazásuk nyomon követhető.(tematikus terv, fotó).

XII. LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

	Dátum	Aláírás
Véleményezte /SZMK/
Elfogadta / nevelőtestület /
Jóváhagyta / intézményvezető/
Irattári száma

XII.FÜGGELÉK

HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEK, RENDEZVÉNYEK

1. Nyílt körű ünnepek, rendezvények

- Karácsony
- Anyák napja
- Évzáró- ballagás

2. Zártkörű rendezvények

- Mikulás
- Farsang
- Májfa állítása, kitáncolása
- Új kenyér ünnepe, kenyérsütés

3. Köszöntések más intézményekben

- Idősek napi köszöntés
- Nőnap köszöntés
- Karácsonyi meghívás

4. Munka jellegű hagyományőrző tevékenységek

- dióverés
- kukoricatörés
- betakarítások megfigyelése, végzése

5. Jeles névnapi tevékenységek

- Mihály napi vásár
- András nap után adventi koszorú készítése
- Borbála napon cseresznye vagy meggyfaág hajtatása
- Luca búza vetése, Lucázás

6. Zászlós ünnepeken az iskolások műsorának megtekintése

- Október 23.
- Március 15.

7. Környezetvédő napokon megemlékezés

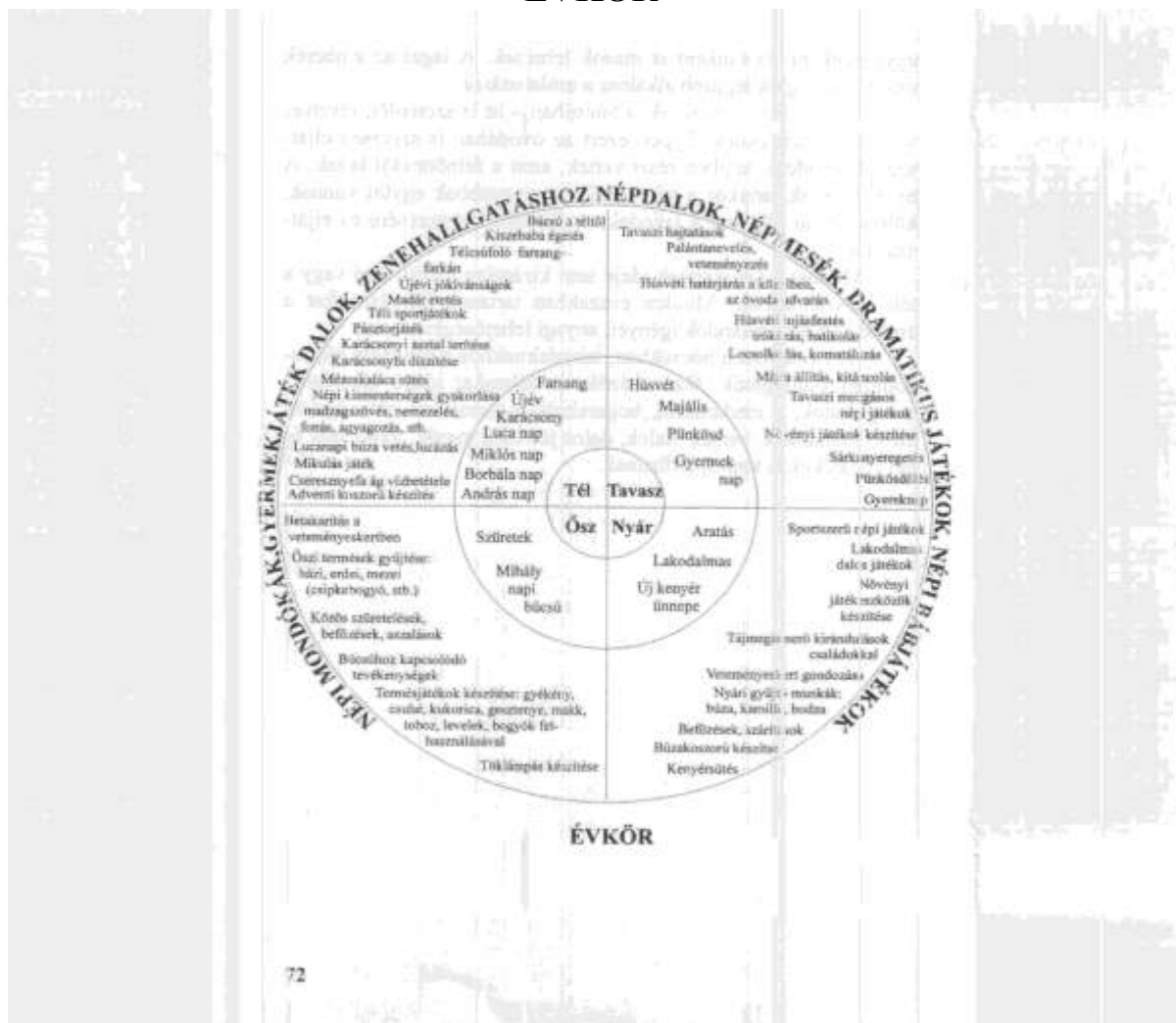
- Állatok napja
- Víz napja
- Föld napja
- Takarítási világnap
- Madarak és fák napja

8. Kirándulások

- Múzeum- látogatás: régi földművelő eszközök megtekintése

- Látogatás rendőrségre, tűzoltóságra
- Falumúzeum megtekintése
- Vadas park megtekintés

ÉVKÖR

ŐSZI ÉVSZAK

ÓVÓNŐ	TARTALAMI ÉS SZERVEZÉSI FELADATOK	Néprajzi ismeretgyűjtés. Az őszi évszak megfigyeléséhez: séták szervezése, eszközök előkészítése, kerti szerszámok stb. A termékek feldolgozásához hely és eszközök biztosítása. A népi sportjátékokhoz megfelelő terep kiválasztása. Mihály napi vásárra való készülődés. A téli tevékenységekhez anyaggyűjtés, tárolás.
G Y E R	A KÖLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	Séta az óvoda körül, a parkban. Tájmegismerő kirándulás Szervezése. Udvar őszi rendezése, veteményeskerti munkák, betakarítás. Közös termésgyűjtések otthon, erdőn, mezőn. Dióverés, kukoricatörés egy családban. Az összegyűjtött népművészeti eszközök elrendezése. Befőzések, aszalások, rendszeres salátakészítés, sütés. Élősarok kialakítása, gondozása.
M E	MESE-VERS	Népi játékos mondókák, ujjasdik, hintáztatók, ringatók, Altatók, csúfolók, hangutánzók, kiszámolók, őszi mondogatók, Vásárosok stb. Népmesék, láncmesék, évszakhoz kapcsolódó mesék.
K A	ÉNEK - ZENE	Őszi szüretelő játékok, dalok. Zenehallgatáshoz környékbeli népdalok.
J Á T É K B A	KÉZIMUNKA	Levélpreselések, ragasztások, nyomatok. Termékek ragasztása, képkötés, eszközök készítése. Őszi gyümölcsök, termékek mintázása, festése, ragasztása. Élményrajzok a dióverésről, más tevékenységekről. Népi motívumok rajzolása. Természetes anyagokból Játékeszközök készítése: makk, gesztenye figurák, csuhé, csutka játékok, dióhéjból katica, teknős, pengettyű, Zöldségbábok, töklámpás stb.
N	MOZGÁS	Lovacska játékok terméslovakkal, várvédő játékok, küzdőjátékok, labdajátékok, ügyességi játékok.

TÉLI ÉVSZAK

ÓVÓNŐ	TARTALAMI ÉS SZERVEZÉSI FELADATOK	A helyi hagyományok megismerése. A téli évszak megfigyelése: séták szervezése, madáreselés gyűjtése. Anyagok gyűjtése: rongyok, gyapjú, agyag, szalma, tejfölös poharak, búza, cseresznye vagy meggyfaág. Ajándék készítéséhez anyagok beszerzése. Lucázáshoz eszközök előkészítése. Karácsonyi előkészületekhez anyagok beszerzése. Farsangi díszítéshez kellékek gyűjtése.
G Y E R	A KÖLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	Téli séták a környező természetben. Madáretetés az óvodaudvarban, parkban. Játék az őszi termésekkel. Borbála napon cseresznye vagy meggyfaág vízbehelyezése. Luca búza vetése tejfölös poharakba, Lucázás. András nap után adventi koszorú készítés. Karácsonyi előkészületek: mézeskalácssütés, szaloncukor kötözés, ajándékkészítés, karácsonyfa díszítés. Hagymakalendárium készítése.
M E	MESE-VERS	Őlbe vevős mondókák, lovagoltatók, ujjasdik, időjóslok. Lucázó versek, pásztorjáték, karácsonyi, újévi mondókák, jókívánságok. Évkörhöz kapcsolódó népmesék.
K A	ÉNEK – ZENE	Téli ünnepekörhöz kapcsolódó dalos játékok: mikulás, karácsony, újév, farsang. Zenehallgatás a jeles napok dalaiból. Farsangi mondókázás, táncolás.
J Á T É K B A	KÉZIMUNKA	Népi kismesterségek gyakorlása. Agyagozás, fonás, szövés, varrás, rongybabázás. Szalmadíszek, kukorica fűzér készítés, díszítőmunkák, ajándékok karácsonyra. Élményrajzok, festések a jeles napok és a téli örömök emlékeiből. Farsangi álarcok, maszkok készítése.
N	MOZGÁS	Téli játékok: hólapátolás, hó-vár építés, szánkózás, csúszkálás stb.

TAVASZI ÉVSZAK

ÓVÓNŐ	TARTALAMI ÉS SZERVEZÉSI FELADATOK	A tágabb környezet hagyományával való megismerkedés. A tavaszi évszak megfigyeléséhez séták szervezése, szántóföldek, parasztházak megtekintése. Tavaszi hajtások, kerti munkák megkezdése. Népi motívumok gyűjtése. Anyagok gyűjtése: tejfölös poharak, rongyok, magok. Húsvéti előkészületekhez: tojás, hagymahéj, zöld levelek. Majális szervezéséhez szalagok. Pünkösddőléshez eszközök. Gyermeknapra készültek.
G Y E R	A KÖLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	Túrázás, határjárás a közvetlen környezetben. Veteményezés, kerti munkák, palánták kiültetése. Élősarokban hajtások, rügyeztetések, ültetések. Szántóföldi munkálatok megtekintése. Növényekből játékkészítés: fűzfa síp, bodzapuska. Faültetés a Föld napján. Madáritató készítés a Madarak és fák napján. Tájház, múzeum, népi kismesterségek látogatása. Húsvéti előkészületek: nagytakarítás, hímes tojás festés, locsolkodás. Májusfa állítása az udvaron, majd kitáncolása. Pünkösddőléshez eszközök készítése, közös játék. Gyermeknapra játék délelőtt szervezése.
M E	MESE-VERS	Tavaszköszöntő, tavaszhívogató mondókák, találós kérdések. Húsvéti mondókák, locsolkodó rigmusok. Mozgásos játékokat kísérő különböző mondókák. Évszakhoz kapcsolódó mesék.
K A	ÉNEK - ZENE	Tavaszi dalos játékok: zöldág járás, tekeredők, fogyógyarapodók, szerepcserélők, párválasztók. Pünkösddőlő játékok. Zenehallgatáshoz az ünnepkörhöz kapcsolódó népdalok.
J Á T É K B A	KÉZIMUNKA	Díszítómunkák: virágozások, vágások, agyagozás, festés, tojásdíszítés. Élményrajzok az ünnepkörhöz kapcsolódóan. Májusfa díszítése. Papírsárkány készítése, díszítése. Természetes anyagokból rongybaba készítés, szövés, stb.
N	MOZGÁS	Hintajátékok, labdajátékok, sergések, fogócskák, bújócskák. Mozgások térbeli alapformák létrehozásával. Gyermeknapra játékok. Sárkányeregetés, kirándulások, versenyjátékok.

NYÁRI ÉVSZAK

ÓVÓNŐ	TARTALAMI ÉS SZERVEZÉSI FELADATOK	A gyakorlati tapasztalatok elemzése, értékelése, feladatok meghatározása. A nyár megfigyeléséhez séták, kirándulások, gyűjtő utak szervezése. A népi kismesterségekhez eszközök készítése: udvari szövöszék fűszövéshöz stb. a mozgásos népi sportjátékokhoz eszköz és hely biztosítása. Lakodalmas játékokhoz eszköz gyűjtése.
G Y E R	A KÖLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	Séták az erdőben, mezőn, közvetlen környezetben. Tájéegismerő kirándulások , népi kismesterségek megtekintése. Aratásnál kalászgűjtés, búzakoszorú készítése, kenyérsütés. Nyári termékek gyűjtése, aszalás, befőzés. Növényekből játékkészítés, ismerkedés a vizezőnövényekből készült játékeszközökkel: nádcsonak stb.
M E	MESE-VERS	Névcáfólok, lakodalmas csujogatók, főzőcskézők, állatokat idézők, kiolvasók. A természet jelenségeiről szóló mondókák. Az évkörhöz kapcsolódó népmesék.
K A	ÉNEK - ZENE	Tavaszi „játékos”, dalok felelevenítése, játszása. Lakodalmas játékdalok, leányjátékok. Környékbeli népdalok énekelgetése.
J Á T É K B A	KÉZIMUNKA	Az évközben alkalmazott technikák és különböző manuális tevékenységek gyakorlása. Nyári színek alkalmazása. Népi kismesterségek gyakorlása a szabadban: fonások, szövések, agyagozások, rongybabázás. Sárkánykészítés.
N	MOZGÁS	Ügyességi népi sportjátékok, küzdő játékok. Sárkányeregetés. Futások, akadályok, kerülgetések. Kötélhúzás, karikajátékok. Nyári túrák.

XIII: MELLÉKLET

A program megvalósításához szükséges eszközök jegyzéke

A program megvalósítása a fenntartóra nézve nem jelent többletkiadást.

A szükséges eszközökkel már rendelkezünk, az alapanyagok a természetben megtalálhatóak, gyűjtőmunkát igényelnek.

A szükséges eszközök tevékenységformák szerint:

- ***Külső világ tevékeny megismerése***

- *Környezeti nevelés és néphagyomány ápolás, környezetvédelem, munka:*

A természetes és épített környezet megfigyelése adott, az óvoda környezeti adottságai lehetővé teszik séták, helyszíni foglalkozások során.

Természetes anyagok gyűjtése: pedagógusok, szülők, gyermekek közös munkája (nád,gyékény, termések, magvak, kukorica csuhé, gyümölcsök, zöldségek stb.)

Rendelkezünk a kerti munkához gyermek méretű szerszámokkal:

5-5 db ásó, kapa, gereblye, 3db furik, locsoló

Állatok, növények megfigyelése családoknál, vízparton

- *Matematika jellegű tapasztalatok: termések, természetben megtalálható anyagok*

- ***Játék, mozgás:***

A sikeres pályázatok során fejlesztő játékokkal gyarapodott készletünk:

memória, különböző logikai kirakók, homok-víz asztal hozzá tartozó készlettel, babák, edények, babakocsi, babaágy, autók, építőkockák stb.

Ovikondi, bukfencszőnyeg, tornapad, tornaszámoly, akadálypálya, láb és kéznyomok, jelölő bolyák, mászóakák.

Az udvari játékok felújítása, bővítése folyamatos: Fa babaház, fa homokozó ház, mérleghinta, vesszőkunyhó, fa kerti asztal paddal, homokozó játékok, labdák, biciklik stb.

- ***Irodalom, anyanyelv:***

Óriás bábkészlet, ujjbáb készlet, paraván, dramatizáláshoz összegyűjtött ruhák, jelmezek, kellékek.

- ***Vizuális tevékenységek:***

Színes ceruzák, festékek, ragasztó, gyurma, agyag stb. melyeket a fenntartó minden esetben biztosít.